

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul Reg Ferdinand 4. Telefon: 151. — Sürgőnycim: Közlöny. Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona. Kiadása és retáció nyomása Megjelenik naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

ARA 3 LEJ

Előfizetési árak: évente 840. félévre 420. negyedévre 210. havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. több. —: Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. —: Bucarestben 50 bani felár. —: Hirdetések tarifa szerint. —:

49-ik évfolyam, 209. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Csütörtök, 1934. szeptember 20

Az első csalódás

A hátsóbejáraton bevonuló népszövetségi szovjetdelegáció szereplését felfokozott érdeklődés várta Genfben. Történelmi fordulatról beszéltek a diplomáciai szalonokban és óriási horderejű politikai eseményt konferáltak be mindazok a sajtóorgánusok, amelyek mögött ugyanazok az érdekek működnek, amelyek lehetővé tették Litvinovnak és társainak genfi hivatalos bevonulását.

Mindebből semmi sem következett be.

Elmaradt a „történelmi fordulat” és sehol semmi nyoma sem volt látható még a népszövetségi közgyűlésterem reflektor-sugárzónevében sem az „óriási horderejű politikai eseménynek”. A feltárt szárnyasajtókön át valóban belépett három feketezakkos ur a közgyűlési terembe: tényleg elfoglalták azokat az ülőhelyeket, amiket a gondos és előrelátó rendezőség számukra már jóelőre kijelölt. Am ezen kívül nem történt semmi rendkívüli, semmi szokatlan és semmi történelmi jelentőségű mozzanatot. Az elnök obligát üdvözlőszavakat mondott, mire az üdvözlőt delegátusok egyike, Litvinov, ugyancsak sablonos mondatokban válaszolt. Aztán a kitűnő Sandler svéd külügyminiszter, az idej ülészak elnöke, — váratlanul berekesztette az ülést. Berekesztette, mielőtt még mindazok a delegátusok is elmondhatták volna üdvözléseiket, akik e célból már jóelőre gondosan feliratkoztak az elnöki előadó listájára.

Finia e commedia. A játék — egyelőre, — véget ért.

Ha megcsináljuk a mérleget ennek a felvételi históriának, legelsősorban is Litvinovnak, az orosz szocialista köztársaságok szövetségi külügyi népbiztosának beszédével kell foglalkoznunk, amelyet oly nagy figyelem és várakozás közepette mondott el. Ezt annál könnyebben megtehetjük, mert ma már nemcsak a népszövetségi delegátusok, hanem a sajtó hirszolgálatok folytán, az egész nemzetközi közvélemény is tudja, hogy — Litvinov nem mondott semmit. Pár obligát frázis a béke ügyéről, amelyeket a régebbi tanácsstagok már szégyenlenének elmondani, annyira kopottak; néhány nagyképu kijelentés a szovjet-jogegyenlőségről, amelyből nem hiányzott a kikiáltó propaganda-zöngéje sem; ennyi volt az egész. Sehol egy konkrét kijelentés, amely ígért volna valamit, sehol egy világos és egyszerű mondat arról, hogy mit is fog venni a Népszövetség azzal, hogy ezentul nyilvánvaló módon még további szovjet-propagandára számíthatunk a népszövetségi közgyűlés nemzetközi szóharsonáin át.

De Valera ir miniszterelnök például háromszázmillió katolikus kultúremler nevében, annak a reményének adott kifejezést, hogy a szovjet most, hogy a kultúremler szövetségébe léphetett, legelsősorban is az irgalmatlan és szörnyűségekkel-teli vallásüldözéseket fogja megszüntetni. Litvinov ehelyett a békeangyalokról énekelt. Motta, volt szövetségi elnök, svájci külügyminiszter viszont azt a tényt vázolta fel egyszerű és bölcs megállapítások keretei között, hogy a szovjetben tulajdonképpen pártidiktatura dühöng és ez a diktatura minden másfajta parancsuralom közül a legzsarnokibb és legveszélyesebb. Litvinov az oroszországi nemzetiségek jogegyenlőségéről csevegett; a fajdkakas dürrög ily süketen és vakon, kizárólag a saját hangjában merülve el, amellyel a saját kiválóságait és előnyeit zengi. Az európai hatalmaknak, a polgári államoknak delegátusai, ezek a minden hájjal és tudománnyal megkent, mosolygó

Rómába készül Titulescu és Benes

A kisebbségi kérdés alapján készülnek Budapesten és Prágában a cseh—magyar ellentétek elsimítására — Létrejött az orosz—lengyel egyezmény

Londonból jelentik: A Daily Herald diplomáciai levelezője szerint, az orosz—lengyel egyezmény végleg megbuktatta a keleti Locarno elvét, miután a két ország megállapította, hogy a kétoldali szerződés a legjobb biztosítéka a békének és nincsen szükség csoportalakulatokra.

Az Echo de Paris tudósítójának értesülése szerint, római politikai körökben megerősítették azt a hirt, hogy

Titulescu a jövő hónap folyamán ellátogat Rómába.

Titulescu Barthou látogatása után érkezik Olaszországba s római látogatásának igen nagy jelentősége lesz. Titulescu és Mussolini főleg Olaszország és a kisantant viszonyát tárgyalják meg, mely Barthou látogatása után új alapokra helyeződik.

Oszták kereskedelempolitikai körökben biztosra veszik, hogy

Benes római látogatása után Csehszlovákia csatlakozni fog a megegyezéshez.

A Neue Freie Presse egyébként, amely lap tudvalevőleg Benes csehszlovák külügyminiszter támogatását élvezi, Bethlen István grófnak egyik cikkére vonatkozólag prágai munkatársától az alábbi feltűnést keltő tudósítást közli:

— Bethlen István gróf külpolitikai nyilatkozatát Csehszlovákiában kiindulási pontként tekintik egy cseh—magyar ellentétek elsimítására szolgáló vitának.

A csehszlovák külügyminisztériumhoz közel álló Lidove Novini pedig a következőket írja:

— Ha Magyarország kisebbségi követeléseit barátságosan próbálná érvényesíteni, ugy a kisantant országainak egyáltalán nem esnek nehezére Magyarországgal ezeket a dolgokat tisztázni. Egy ilyen „kisebítő békekonferencia” alkalmával Magyarország konkrétizálna kívánságait, csakugy, mint Csehország is és ezek során lehetne platformot találni a további tárgyalásokra.

Népszavazással dönt Svájc további népszövetségi tagságáról

A világsajtó súlyos kritikája „Litvinov győzelmi himnuszáról” — Megvizsgálják a felsősziléziai népkisebbségek panaszát — Mit kíván Franciaország becsülete?

Genfből jelentik: A népszövetségi köröket és a svájci közvéleményt a szovjet küldöttség bevonulása és Litvinov tegnapi beszéde foglalkoztatja. Svájc nem akar belenyugodni abba, hogy a szovjetnek joga legyen állandó kiküldöttet tartani Svájc területén, mert azt hiszi, hogy ebben az esetben Genf lenne az orosz propaganda központja. A szovjet bevonulása a Népszövetségbe az egész világsajtó érdeklődésének központjában áll. Az Oeuvre szerint Svájc a Népszövetségből való kilépés gondolatával foglalkozik és népszavazással döntenek ebben a kérdésben. Az angol lapok azt írják, hogy Oroszország bevonulása a Népszövetségbe lélektelenül ment végbe és senki sem érezte a történelmi jelentőségét. A Daily Mail szerint ezzel a lépéssel a Népszövetség maga semmisítette meg erkölcsi hitelének utolsó foszlányait. A lap csodálkozik az angol kormány magatartásán, hogy segédkezett ennél az aktusnál, holott tudhatná, hogy Oroszország egyetlen célja belerántani Angliát Japánnal folyó viszályába. Nagybritannia pedig nem kerülhet ellentétbe távolkeleti barátjával, Japánnal. A francia lapok vegyes érzelmekkel számolnak be az eseményről. Az Excelsior szerint Oroszország felvétele nem cél, hanem csupán eszköz volt és ábrándoktól mentes külpolitikai kényszer hatása alatt jött létre. A Journal szerint Litvinov beszéde győzelmi himnusz volt és mérsékelt hangja ellenére is kifejezésre juttatta a szovjet gögjét.

A Népszövetség közgyűlése egyideig nem tart most ülést. A munka a tanácsban és a bizottságokban folyik. A Népszövetség tanácsa ma délelőtt fél 11 órakor ült össze Benes elnöke mellett. Megjelentek a tegnap beválasztott új tanácsstagok is. Oroszország képviselőjében Litvinov, Törökország képviselőjében pedig Tevfik Rüzsdy bey. Barthou beszámolt a szellemi együttműködés bizottságának jelentéséről, majd

Madariana adta elő a felsősziléziai kisebbsé-

diplomataik, most ijedten nézhettek egymásra a történelminek kendőzött nagy pillanat fiasokja, a kiemelkedő fordulathoz reklámozott nagy színjáték ripacsériává silányult csődje közben. A kitűnő Sandler elnök sietve rázta meg az elnöki csengettyűt, bezárván az ülést és ha a távozó szovjetdiplomataik, ha ezuttal nem is a hátsóajtón távoztak, az épületből,

gek panaszát, amelynek megvizsgálására Ausztrália és Mexikó megbízottait küldték ki.

Heves vita keletkezett Bolivia és Paraguay fegyverszállítási tilalma körül, de határozatot nem hoztak. Végül Bulgária és Törökország több vitás ügyének elintézésére került volna a sor, de az érdekelte államok bejelentették, hogy az ügyüket már békésen elintézték.

Genfben általában nyomott a hangulat. Attól tartanak, hogy

Litvinov fölényes hangu beszéde rossz ha-

annyi tény, hogy kifütyülték őket mindjárt a kapuban.

A világpolitikai színpad tehát tulesett az első csalódáson; a szovjet-bemutató megbuktatott a genfi színpadon, mert csapnivaló ez a darab, amelyben a főszereplők csak beszélnek, de nem mondanak semmit. Nem csoda, hogy a végén kifütyülték.

tást keltett a polgári államok közvéleményében és a Népszövetség amugys is gyenge tekintélyét még jobban aláasta.

Nagy figyelmet keltettek az angol és egyes francia lapok elítélő és a Szovjetet támadó cikkei, de különös feltűnést váltottak ki a német sajtó egyöntetűen heves támadásai. Több német lap azt a kérdést veti fel, miképpen foglalhat helyet a polgári népek kiküldöttei között annak az Oroszországnak megbízottja, amely egész polgári társadalmát kiirtotta?

Egyébként a szovjet által megkárosított francia alattvalók szövetsége emlékiratot intézett a francia kormányhoz és ebben leszögezik, hogy Oroszország magatartása következtében sokan teljesen tönkrementek anyagilag a szövetség tagjai közül. A memorandum kifejti, hogy nem lehet azt, hogy ezt kénytelenek legyenek eltiúri és kéri a kormányt, hogy tegye meg a lépéseket kártalanításukra, mert így kívánja ezt Franciaország becsülete.

Sanghaiból táviratozzák különben, hogy a kínai lapok

nagy megütközéssel fogadták, hogy Kínát nem választották be újból a Népszövetség tanácsába.

Az újságok azt írják, hogy ennek oka Kína csekély katonai erejében rejlik. A Népszövetség igazi iránya kitűnt a mandzsu bonyodalom idejében. — hangoztatják — amiből pedig az következik, hogy

Kína csak a saját népe erejében bízhat.

A Népszövetség mellé akreditált újságírók egyesülete rendes évi disztribúciót rendezte ma Genfben. Az ebédén a Népszövetség elnöke és tanácsstagjai kívül minden állam delegátusa képviseltette magát. A pohárköszöntők során Barthou többek között a következőket mondotta:

— A sajtó a legnagyobb világhatalom és én arra kérem önöket a nemzetek jóviszonya érdekében, hogy ne avatkozzanak be egy állam ügyébe se. *A leszerelés előtt az úgynevezett „lelki leszerelést” kell véghezvinni. Ezt a leszerelést — tette hozzá a francia külügyminiszter — elsősorban a sajtó készítheti elő.* Pohárköszöntőt mondott Litvinov külügyi népbiztos is, aki beszédében szintén elismerte a sajtó hatalmát és kijelentette, hogy csakis a Népszövetségbe tartozó államok együttműködésével lehet a békét megőrizni.

„Nem érdekel..!”

Irta: A. BORNET

Maurice lassan rágyújtott egy szivarra és így kezdte a vallomást:

— Ma sem értem az egészet... Az evezős-klubban ültem és újságot olvastam. A mögöttem levő asztalnál két ismerősöm ült. A beszélgetésüket önkéntelenül hallottam:

„Marchandean felesége tegnap utazott el St. Moritzba. A jövő héten én is odautazom a feleségemmel. Nyolc-tíz napig együtt fogunk sportolni”.

— Nem kellett hátranézniem, megismertem Darcy órnagy hangját. A szívem hevesebben dobogott meg... „Lisbeth St. Moritzban van és egy hétig egyedül lesz. Nemcsak a férj nincs vele, de ez a hencsörgő Darcy is itt lopja a napot a klubban... Csodálatos alkalom!” — gondoltam magamban.

— Már régebbi idő óta éreztem, hogy Lisbeth társaságában érzem magam legjobban. De a mai napig nem gondoltam szerelemre, csak csodálatam a szépségét, kedvességét... Nem állíthatom volna, hogy a feleségem nem szebb, de valahogy Lisbeth jobban lekötötte minden idegszálamat. Ugy éreztem hirtelen, hogy a sors rendezte számomra ezt a st-moritzai alkalmat

— Azonnal az utazási irodába siettem és megváltottam jegyemet az éjszakai expresszre. A feleségemre egy percig sem gondoltam, mintha Mária hirtelen nyomtalanul kiképett volna az életemből... Csak az járt az eszemben, hogy holnap Lisbeth-tel egyedül leszek, zavartalanul, mint eddig soha. Arra se gondoltam, hogy Lisbeth vajon hogy fogadja a hirtelen megrohanást. Értetlenül biztosra vettem mindent és különösen nem volt a legcsekélyebb lelkifurdalásom sem a feleségem miatt.

Megegyezést sürget Hess a francia külpolitikával

Hitler vezérkancellár helyettesének újabb feltűnéstkeltő nyilatkozata
Neurath: „Érjenek már véget a ferdítések és gyanúsítások!”

Párisból jelentik: Az Intransigeant nyilatkozatot közöl Hitler vezérkancellár helyettesétől, Hessről, aki kijelentette, hogy

feltétlenül lehetséges a francia-német megegyezés, ha mindkét részről meg van a jóakarát és kétségtelen az is, hogy mindkét nép kívánja a megegyezést.

Erre jellemző az, hogy Hitler beszédéből a legnagyobb tetszést az a kitétel keltette, hogy jó volna megegyezni Franciaországgal. Kétségtelen, hogy a francia nép többsége szintén kívánja a megegyezést, de szeretném, ha a francia kormány épp oly nyíltan foglalna állást a megegyezés politikája mellett, mint a német kormány, hogy a megegyezés minél gyorsabban valósággá váljon.

Az Intransigeant a nyilatkozat közlése után megjegyzi, hogy később még részletesen visszatér Hess kijelentéseire, de már most is megjegyzi,

hogya Németország vezetői a megegyezést tényleg kívánják, úgy már megtalálhatták volna a diplomáciai utját annak, hogy ezt a francia kormány értésére adják.

Berlinben Neurath német birodalmi külügyminiszter a nemzetközi ügyi értekezlet záróülésén külpolitikai beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondotta:

— Válságos idők után a német gazdaság a javulás útjára lépett. A birodalom külpolitikai programjának két pontja van: a katonai fegyverkezések következtében támasztott követelés és a Saar-vidék kérdésének igazságos rendezése.

Ismertette ezután a német külügyminiszter azokat az okokat, amelyek Németországot a keleti egyezmény elutasítására indították.

— Azt követelik Németországtól, hogy messzemenő kötelezettségeket vállaljon — mondotta — miközben elvitatták egyenjogus-

guságára való igényét. Végül kérte, hogy

érjenek már véget az ismételt felmerülő ferdítések és gyanúsítások

és vessenek számot, hogy a nemzeti-szocialista kormány a német nép védelmezésével azt a szilárd akaratot kovácsolja egybe, hogy az európai béke stabil legyen.

Halálos baleset érte

a timisoarai evangélikus templom sekrestyését harangozás közben

Timisoaráról jelentik: Tragikus baleset történt a Luther-téren lévő evangélikus templom tornyában, amely emberéletet követelt áldozatul. Csermák Péter, a templom 70 esztendősek sekrestyéje, mint minden nap, tegnap is felment a toronyba, hogy delet harangozzon. Harangozás után feltűnt a sekrestyés leányának, hogy apjuk tulhosszu ideig marad távol és rosszat sejtve, keresésére indultak. Amikor a toronyba értek, apjuk életelen teste ötlött szemükbe. Az öreg sekrestyés feje a harangkötél hurokjában volt, a test pedig guggoló helyzetben volt.

A leányok nyomban kiszabadították apjuk fejét a hurokból, segíteni azonban nem tudtak rajta, mert a halál előbb beállott. Nem valószínű, hogy az öreg ember öngyilkosságot követett volna el, sokkal nagyobb a valószínűsége annak, hogy baleset áldozata lett. Az öreg sekrestyés úgy szokott harangozni, hogy a kötélből hurkot formált és azt a karjára erősítette. Könnyen meglehet, hogy az öreg harangozás közben szélütés érte, vagy hirtelen rosszul lett és így került feje a hurokba. Csermák Péter ezelőtt az ipari szakiskola pedellusa volt, majd nyugdíjaztatása után, mint sekrestyés lépett az evangélikus egyház szolgálatába. A baleset után értesítették a hatóságokat.

Már a vonatra ültem, amikor eszembe jutott, hogy amikor egy alkalommal rábeszéltem a feleségemet, hogy süröbben érintkezzék Lisbeth-tel, elnevelte magát és fölünyes biztonsággal így szólt:

— Maurice, úgy látom, te nagyon tévesen ítéled meg Lisbethet. Mint jó barátod, figyelmeztetlek, hogy ez a látszólag könnyelmű asszony sokkal józanabbul gondolkodik, mintsem te hinnéd... Fel ne sülj vele, édes fiam

Jót neveltünk a tréfának szánt figyelmeztetésen, amely most egy percre eszembe jutott, de hamar elhárítottam magamról a töprengést... Szinte képtelen voltam ebben a percben logikusan gondolkodni, annyira lekötött a rögeszném: „egy héttig egyedül lehetek Lisbeth-tel”.

Amikor Mária-tól búcsúztam, megemlítve, hogy Svájcba utazom üzleti ügyben, a búcsúcsók után még utánam szólt a küszöbről:

— Lisbeth St. Moritzban van. Ha közel leszel oda, látogasd meg!

Közömbös arccal kérdeztem:

— Melyik szállóban lakik? — és Mária megmondta.

A megérkezés és a reggeli toalet után telefonon felhívtam Lisbeth szobáját. Még tíz óra se volt, de vidáman így szólt:

— Na ez kellemes meglepetés, Maurice. Jöj-jön fel azonnal!

A fogadtatás minden várakozásomat felülmúlta. Boldogan siettem hozzá. De amikor a szobájába belépve szembekerültem Lisbeth-tel, aki kedves mosolygással fogadott, de a mosolya mögött... mint mindig, ha velem beszélt... lehetetlen volt egy kis gunyt fel nem ismerni... a biztonságom egy pillanatra megingott. Lisbeth már téli sportdresszben volt, sielésre készen. Éppen ezért természetesnek tartottam volna, ha a telefonos jelentkezésemre lejön a hallba és ott

találkozik velem. Tehát jó jel, hogy a szobájában fogadott. Amint ez átcikázott az agyamon, hirtelen újra elfogott az örület. Ezt Lisbeth nyilván észrevette, mert titokzatos mosolya még gunyosabb lett.

— Miféle forgószél sodorta ide, kedves barátom? — kérdezte és kezét nyújtotta.

— A forgószélnek nincs szerepe a követelemben — feleltem erőltetetten mosolyogva és nagy bosszúsággal éreztem, hogy a hangom szinte remegett az elfojtott izgatottságtól.

— „Lisbeth” — mondtam rekedten sutogva — „ne ítéld meg, hogy eljöttem ide maga után... Nem bírom az életet maga nélkül... Mária nem szeret többé... köztünk már hónapok óta vége van mindennek. A maga barátnője számára én már nem létezem!”

Lisbeth élesen a szemembe nézett, azután olyan erővel, amelyet nem néztem volna ki belőle, eltaszított magától és hangos nevetésbe tört ki. Ott állt előttem, most már három lépés távolságra és hideg megvetéssel nézett végig, miközben nevetése bántóan csengett a fülemben. Lisbeth pillanatnyi tétovázás nélkül döntött és a döntése fellebbezhetetlen volt:

— Kedves, jó uram — mondta fagyosan — engem ez igazán nem érdekel. Semmi közöm a bizalmas családi ügyeihez!

Azzal hátat fordított nekem, felvette az asztalról a keztyűjét és lassan felhuzta a kezére. Rólam nem vett többé tudomást, mintha ott sem lettem volna.

Megsemmisítve néztem rá, amint remekül szabott téli sportdresszében elment mellettem, mintha levegő lettem volna és otthagytam egyedül a szobában.

Lassan kimentem... A legközelebbi vonattal elutaztam... Lisbethet abban a percben, amikor elhítte, hogy Mária nem szeret többé, már nem érdekelttem...

Tíz milliós költséggel új palotát épít az aradi betegsegélyző pénztár

A Bulevardul Regele Ferdinandon lesz az új palota — Enescu vezérigazgató aradi látogatása — A jövő év tavaszán megkezdik az építkezést

Tegnap Aradon tartózkodott Enescu, a Munkásbiztosító Pénztárak központjának vezérigazgatója, több bucurestii főtisztviselő kíséretében. A vendégeket az Areei téri Munkásbiztosító Pénztár épületének tanácstermében fogadták és az aradi betegsegélyző vezetősége nevében Strengár Demian Sava üdvözölte őket. Enescu vezérigazgató elfogadta az elnöki széket, majd megtartotta beszédét, amelynek egyik fő érdekessége, hogy

a vezérigazgató határozottan kijelentette, hogy a jelenlegi helyiség nem felel meg az intézmény céljainak, ezért újat kell építeni.

A maga részéről azt ajánlja, hogy a betegsegélyző új palotát építsen és erre a célra felajánlja a központ mérnökeit és esetleges anyagi támogatását is. Megállapítja, hogy annakidején, amikor átvették az akkori Munkásotthont, nem volt más megoldás, de idővel kiderült, hogy egészségügyi szempontból ez az épület nem felel meg a követelményeknek. Ezért kell az aradi betegsegélyző intézetnek új épületet szereznie. Mindenesetre tudnia kell, milyen alapok felett rendelkezik a helyi intézet, hogy a központ által adandó anyagi támogatás felett dönthessenek. Felkérte Shapira Astra-gyári igazgatót, interveniáljon az U. G. I. R.-nél megfelelő szubvenció érdekében.

A vezérigazgatóval együtt érkezett Samoila szenátor szótalt ezután fel és maga is az új épület építése mellett foglalt állást. Leszögezi, hogy diszpenzár felállítására is kell gondolni, miután ilyen nagy város, mint Arad nem nélkülözhet hasonló intézményt. Ami a betegsegélyző központjának anyagi segítségét illeti, ez a probléma elintézhető, azonban a segély kiutalása csak a jövő évi költségvetés keretében történhet meg. Addig is el kell készíteni a terveket, ki kell írni a nyilvános árlejtést, meg kell állapítani, ki a legolcsóbb és csak a végrehajtást halasszák el mindaddig, amíg a szükséges anyagi alapok össze nem gyűlnek. Vostinar felszólalásában megállapítja, hogy a betegsegélyző új palotájára főként azért mutatkozik szükség, mert a jelenlegi épület tulságosan messze fekszik minden gyártól és kiesik a város forgalmi központjából. Platos igazgató üdvözölte a vendégeket, majd ismertette az aradi betegsegélyző anyagi helyzetét és új palota építésének szükségességét. Chindler dr. orvos beszéde után Popescu Aurél, a kereskedelmi alkalmazottak megbízottja leszögezi, hogy a beszédett díjak és kiutalt segélyek között nagy a különbség. Magasabb segélyek megállapítását kéri.

Enescu vezérigazgató ezután niből Shapira Astra-gyári igazgatóhoz apellál és kéri, vegye kezébe az új palota építési alapjainak ügyét, amit az igazgató meg is ígér. A betegsegélyzők központi vezérigazgatója kifejtette ezután, hogy

az új palotát a Bul. Reg. Ferdinandon kell felépíteni, még pedig a lehető legmodernebb formában. Véleménye szerint 10—12. millió lej szükséges ehhez az építkezéshez.

Az aradi betegsegélyző tanácsa ezután határozatilag kimondotta, hogy a lehető legrövidebben elkészíteti a terveket, összeállítja az árlejtési szabályokat, amelyeknek alapján sürgősen megtartják az új palota felépítésére vonatkozó nyilvános árlejtést, úgy hogy a jövő év tavaszán megkezdődhessek az építkezések.

A határozat hozatala után több felszólalás rámutatott arra, hogy az új betegsegélyző törvény

rendkívül sújtja a 65 éven felüli biztosítottakat. Samoila szenátor beismeri, hogy igazságtalanság történt a 65 éven felüliekkel, akiket háttérbe szorítottak és ígéri, hogy a törvényhozás hamarosan reparálja a hibát. Enescu vezérigazgató kijelenti, hogy nem csodálható, ha egyes hiányai vannak a betegsegélyző rendszernek. Mégis nagy áldozatokat hoz, hiszen megtörtént, hogy

egyetlen náthaszezonban hatvanmillió lejt költöttek orvosi segítségre.

A tanácsülés ezután véget ért, majd társasébed volt a „Dacia” étteremben, délután pedig a vendégek meglátogatták az Astra- és textilgyárakat. Enescu vezérigazgató ezután inspekción tartott, amelynek végzetével teljes megelégedését fejezte ki Platos igazgatónak, majd társaságával együtt autón Timisoarara utazott.

Teljes a zűrzavar az amerikai sztrájk-fronton

Johnson tábornok fejét követelik a munkások. — Roosevelt maga veszi kezébe a sztrájk ügyét

Washingtonból jelentik: A szövetségi sztrájk, különösen a textilipari vidékeken annyira kiélesedett, hogy

a hatóságok újabb véres összeütközésektől tartanak.

A sztrájkhelyzet általában továbbra is teljesen zűrzavaros és a következményeket nem lehet áttekinteni. A munkaadók javaslatot tettek, hogy egy nyilvános ülésen, amelynek elnöke Johnson tábornok legyen, a munkások és munkaadók fejtsék ki álláspontjukat és tegyék meg javaslatukat, amelyeket alkalmasnak tartanak a sztrájk befejezésére.

A sztrájkolók elutasították ezt a javaslatot.

Továbbra is követelik, hogy Johnson tábornokot távolítsák el az NRA éléről, mert a

Eltávolítottak Magyarországból egy beteges hajlamu néger fiatallembert

Tolonc uton „tanácsolta” el a rendőrség a színes dandyt.

Budapestről jelentik: Egy gazdag, elegáns megjelenésű néger fiatallembert távolítottak el Budapestről toloncuton. A néger fiatallembert hatósági uton való eltávolítására az adott okot, hogy a rendőrséget informálták arról, hogy a néger fiatalember szoros kapcsolatokat tart fenn egy dúsgazdag pesti fiatallemberről, akit beteges hajlamáról ismer a rendőrség is. Ennek a pesti fiatalembernek a Belvárosban háza is van és költséző életmódja miatt családja gondnokság alá helyezte.

Sem Ben Sálem hat hétre szóló beutazási engedélyt kapott a magyar hatóságoktól, de néhány napi itt tartózkodása után elterjedt a híre, hogy gyakran fordul meg a belvárosi háztuladónos társaságában. A ház lakói különös dolgokra lettek figyelmesek, a rendőrség is tudomást szerzett a történetekről és Sem Ben Sálemet beidézték a külföldiek ellenőrző hivatalba, ahol megvonták tőle a tartózkodási engedélyt és ma reggel toloncuton eltávolították az országból.

Oltókéssel vagdosta össze felesége nyakát egy bihormegyei gazdálkodó

A rosszul sikerült békítési akció eredménye — Jelentkezett a csendőrségen az izgága gazda

Oradeáról jelentik: Megdöbbenő véres esemény színhelye volt tegnap Diosig község, ahol Gavris László gazdálkodó oltókéssel két helyen elvágta 31 éves felesége nyakát.

Gavris László és felesége már hosszabb idő óta nem éltek jóviszonyban egymással. Szinte napirenden volt közöttük a nézeteltérés és a ház táját állandóan civódás zaja verte fel. A múlt napok egyikén ismét összeshóllakoztak, ami az asszonyt annyira elkésztette, hogy otthagya a házat, beutazott Oradeára, a Iosia-telepen lakó fivéréhez, Farkas Gábor volt tűzoltóhoz.

Farkas szívesen fogadta hugát, egyben azonban igyekezett rábeszélni arra is, hogy béküljön ki férjével és térjen vissza hozzá. Az asszony azonban hallani sem akart erről mindaddig, amíg tegnap reggel megjött Gavris László is és kérlelni kezdte feleségét. Megígérte, hogy megjavul és békében fog élni az asszonnyal. Farkas Gábor szintén az asszony lelkére beszélt, úgy hogy végül is a férj feleségével együtt hazautazott Diosigra.

Az uton békésen elbeszélgettek és úgy látszott, hogy a házastársak között helyreáll a béke. Amikor azonban beléptek lakásukba,

a férj szó nélkül felkapta az asztalon heverő oltó-kést és a megrémült asszony nyakán két mély vágást ejtett.

A szerencsétlen asszony véresen, eszméletlenül rogyott a földre, férje pedig, aki azt hitte, hogy meghalt,

kihurcolta a faskamrába és zártta az ajtót. Ezután önként elment a csendőrségre és feljelentette magát.

CORSO-mozgó mai műsora!

ma utoljára 5, 7 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{2}$ órakor

Lehár Ferenc világsikert aratott operettje

Mosoly országa!

RICHARD TAUBER-rel

Jön: 5 Szerelmes lány.

Enkes, zenés, táncos filmoperett.

Ezenkívül: Rigolotto, VERDI örökbecsű operája a Milánói SCALA művészegyüttesének és a Berlini symphonikus zenekarnak közreműködésével.

Betörők garázdálkodtak

Andrényi Lajos báró otthonában

Ruhák és ékszerek tűntek el, mialatt a család Moneasán nyaralt

Szerdán délelőtt báró Andrényi Lajos nagykereskedő és földbirtokos feljelentést tett az aradi rendőrségen, hogy lakásában, amíg családjával Moneasán villájában tartózkodott, betörők jártak. A lakásban a cselédségen kívül ezalatt az idő alatt más nem tartózkodott és mire hazatért, meglepve állapította meg, hogy több ruhanemű, ékszer és egyéb holmi tűnt. A kár összegét ezideig még nem sikerült megállapítani, miután az ellopott holmik mennyiségét sem tudják biztosan. A rendőrség büntetői osztálya erőltetve nyomozást vezetett be a tettesek kézrekerítésére.

Elsősorban a báró személyzetének kihallgatására került sor, akik azonban olyan vallomást tettek, hogy a lakásból nem mozdultak ki és még sem tudnak arról, hogy idegen járhatott volna a jól lezárt szobákban. A kihallgatások során az egyik alkalmazottra terelődött a gyanú és a rendőrség azt hiszi, hogy ez a nő alkalmazott juttatott be idegen látogatót a szobákba, aki azután magához vette az értékebb tárgyakat. A vizsgálat tartamára mindenesetre őrizetbe vették. A nyomozás pedig széles körben folyik tovább a betörők kézrekerítésére.

Önbortváltkozóknak fontos!

Egy egész egyszerű módszerrel lényegesen megkönnyítheti a bortváltkozást. 2 perccel a szappanozás előtt egy kis Nivea-crémot dörzsöljünk a bőrbre. A hatás meglepő lesz. A bortvakésnek könnyű dolga van és játszva siklik a borostás arcon. Nem érez égést és feszülést a bőrön. Még bortváltkozás után sem lesz bőre vörös és felvakart. Vigyázzon, óvja bőrét és tegye kellemessé a bortváltkozást Nivea-crém használata által.

Dobozokban á Lel 16.— 72.—, tubusokban á Lel 30.—, 45.— / Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov

Aradi egyetemi tanár világkongresszusi előadása

a Hunyady-, a báró Nopcsa-, a Jósika- és a gróf Kendeffy-családok régi híres erdélyi kastélyairól és templomairól

Petran Coriolan a hunedoaramegyei évezredes emlékekről vetített képekkel 900 tudós előtt tartott előadást Bulgária fővárosában. — Boris bolgár király mint mozdonyvezető szállította a fővárosba a külföldi előkelőségeket. — Hét napig fényes lakomákkal vendégelte a kis Bulgária a nagyhírű régészeket. — Erdemrend nélküli felvonulások a demokrata király előtt

Tegnap este érkezett haza Bulgária fővárosából Petran Coriolan, az aradi származású cluji egyetemi tanár, aki mint előadó résztvett a Szófiában egy hétig tartott régészeti világkongresszuson, amelyen vetített képekkel kísért előadásában megismertette Erdélynek, de főleg Hunedoaramegyének bizánci korból származó nagyjértékű művészi emlékeit. A fiatal professzor — aki gyakran meglátogatja Aradon lakó édesanyját — az utóbbi tíz év alatt minden világkongresszuson tartott már tudományos előadást és sok értékes szakmunkával gazdagította a művészettörténelmi irodalmat. A Szófiában most lefolyt világkongresszusról — amelyen 650 külföldi és 300 bulgáriai résztvevő jelent meg — az alábbi nagy figyelmet érdemlő részleteket mondta Petran tanár az Aradi Közlöny munkatársának:

— Először a világkongresszus tudományos részéről kell megemlékezni — kezdte a professzor — azután elmondom a szokatlanul érdekes külsőségeket is, mert a közönséget azok is nagyon érdeklik. Kora reggeltől estig tartottak az előadások és a tudományos viták. Mivel fél óránál tovább senkinek se volt szabad beszélni, én is csak harminc percig foglalkoztam témámmal. Előadásom sikerét az is

bizonyítja, hogy az azon a napon elnökölt bécsi tanártól az ülésen díszeteket kaptam. Kiemelte előadásom tiszta világosságát, amellyel teljesen érthetővé tettem az egész nagy anyagot. Erdélynek, különösen a volt Hunyadmegyének, a Hunyadyak ősi birtokának területein felkutatott Bizanc-korabeli kastélyokat, ortodox templomokat és más művészi emlékeket mutattam be vetített képekkel. Természetesen visszapillantottam a tizedik századba, amikor Hierotheus ortodox püspök — akit Bizancban szentelték fel főpappá — Erdélyben működött és ő rakta le a még mindig épségen levő templomi műemlékek alapjait. A szomszédos Hunedoaramegyében Densus, Gurasada, Prislop községekben, Deván, Hunedoarán, a Hunyadyak ősi földjén nagyon sok bizánci eredetű épület és festmény maradt meg. Prislopról származnak az egykor leggazdagabb erdélyi főnemerek: a báró Nopcsa-család, a báró Jósika, gróf Kendeffy, Barsay, báró Zeyk, Nalánczy és eredetileg Hunyady János fejedelem is. Jancsó Benedek, a neves magyar történész „Századok” című folyóiratában szintén beszámolt ezek őseinek román eredetéről és arról, hogy fejedelmi bőkezűséggel áldoztak az akkori orth. templomi művészetnek, építészetnek, festészetnek.

A kongresszus érdekes külsőségei

— Az 1400—1500. év közötti időkig tolt a bizánci stílus építkezés és festészet fejedelmi méretű támogatása, de a tizenötödik század után áttértek a nyugati stílusra és Hunyady János európai hírvárkastélyát is már nyugati stílusban építették. Vannak teljesen bizánci, dioniziosi (fél) bizánci és nyugati művészeti emlékek Hunedoaramegyében, Oradeán, Braşovban, Targu Muresen. Például a Sibiuban 1905-ben épült gör. kat. katedrális, az alba-íuliai koronázási templom, a cluji és targu-muresi templom is neo-bizánci stílusban építették a XIX. században. A bizánci építkezési stílus eleinte egyenesen Bizancból került Erdélybe, de azután a havasalföldi és a moldovai vajdák támogatásával a két fejedelemségen át jutottak ide, Bizanc mellőzéseivel. A fenti adatokat a régi magyar művészettörténettudósok is megerősítették műveikben. A mostani szófiai kongresszuson Budapestről résztvettek Moravcsik és Darkó egyetemi tanárok is, de semők, sem más nem szóltak hozzá előadásomhoz, amelynek adatai újak voltak az összes résztvevők előtt. Egyébként is Moravcsik és Darkó nem archeológusok s bizonyára ezért nem szóltak hozzá az üggyhöz. Az előadás után megbiztak azzal, hogy a régészeti előadásokon mint elnök egy napig én működjek. Bucarestből és általában Romániából szép szám-

mal voltak a kongresszuson, többek között Bratianu Gheorghe iasi-i egyetemi tanár, Grecu, a bucaresti-i állami oklevéltár főigazgatója, Bals, az akadémia tagja és mások.

— Odautazásunk némileg izgalmas volt. Ugyanis azt a hosszú gyorsvonatot, amelyen mi is utaztunk, Ruszesuk és Szófia között Boris király, Bulgária fiatal uralkodója személyesen vezette, mert a tudvalevőleg szenvedélyes mozdonyvezető. Eleinte borzalommal gondoltunk az esetleg bekövetkező tömegkatasztrófára, de aztán megnyugodtunk és a királyi mozdonyvezető diadalmasan robogott be velünk Szófiába.

— Boris nagyon egyszerű, közvetlen, demokratikus és ismerőseivel mindenfelé úgy diskurál, mint országának bármelyik jobb polgára. Az ötven évvel ezelőtt épült királyi kastély is csaknem dísztelen. Bulgária fővárosának nagy kulturájú lakossága végtelenül kedvesen fogadott bennünket, egy hónapra érvé-

nyes elsőosztályú vasuti szabadjegyet is kaptunk. Naponta fényes bankettekkel egybekötött előkelő fogadások is voltak, a királyon kívül a különböző miniszterek, a szófiai polgármester és más magasrangú hivatalvezetők fogadták a tudósokat. A polgármester bankettje este 8-tól éjjelig tartott és ez épp olyan dus lakoma volt, mint az uralkodóé. Érdekes, hogy a királyi fogadás és ebéd meghívójáról hiányzott az a figyelmeztetés, hogy a kitiintetések, rendjelek feltűzendők-e? Ezért én is csak a zsebemben vittem el az ordóimat. Feltűnést keltett az egyik kisázsiai tudós, akinek a mellén tizenöt rendjel díszlett, amikor a terembe lépett.

— De ahogy körülnéztem a csaknem ezer résztvevőn és konstátálta, hogy a kastékokról hiányzanak a kitiintetések, hirtelen kiment a teremből és a szomszéd szobában pár pillanat alatt ő is leszedte a melléről a tizenöt rendjelet és ordókkal tömött zsebbel tért vissza.

— Így tehát a királyi fogadásról — amelyen Boris közvetlenül elbeszélgetett velünk — teljesen hiányoztak a rendjelek, amelyek még a legdemokratikusabb nyugati világvárosokban lefolyt kongresszusokon is ott csillogtak a tudósok mellén.

Végül elbeszélte Petran tanár, hogy a világ minden részéből összesereglett hatszázötven tudós között volt az a nagyhírű amerikai tanár is, aki a hatodik évszázadban épült világhírű „Szent Szófia”-katedrális páratlan muzeális értékű, díszes falait, külsejét és belsejét fejté ki az alól a mérszreteg alól, amelyel az egykori török hadak vonták be a gyönyörű bizánci templomot. A tudós kutatásának eddigi eredményeiről most előadást is tartott és az felejtethetetlenül érdekes volt, mert szemléltetővé tette azt: hogyan szabadítja meg az évezredes meszes patinától a világ egyik legcsodásabb templomát... B. L.

Aradi papnövendék érdekes válópere a törvényszék előtt

Érdekes válópör került ma tárgyalásra az aradi törvényszék első szekciójára előtt. A per szereplői: egy volt aradi görög keleti papnövendék és volt felesége, akik két esztendő óta élnek különváltan és akiknek válása körül már hangos botrány is játszódott le a város főuccáján.

Még évekkel ezelőtt kötött házasságot M. Gy. papnövendék, aki azonban hamarosan úgy vette észre, hogy felesége más férfi iránt érdeklődik. A házasságot a mézesetek elmúltával megváltozott és 1932-ben a fiatal asszony egyszerűen otthagyta férjét, majd válópert nyújtott be ellene és azzal vádolta meg, hogy durván bánt vele, tettleg bántalmazta és folytonosan szidalmazta. A férj azonban eleinte nem akart válni és közölte, hogy mindent megbocsátott feleségének, hajlandó visszavenni az asszonyt, csupán elválni tőle nem hajlandó. Később megváltozott a helyzet, a férj úgy látta, hogy felesége semmiáron nem akar visszaférni hozzá, erre viszontkeresetet adott be és a fiatalasszony hibájából kérte kimondani a válást. A válóper során nyilvános botrány is lejátszódott, amennyiben a férj különváltan élő feleségét meglátta egy férfiismerőseinek kíséretében az egyik autobuszállomáson, mire megverte a férfit.

Ilyen előzmények után került ma tárgyalásra a válóper. A férj dr. Lepa Valér, az asszonyt dr. Barbatei Teodor ügyvéd képviselte. Mindjárt a tárgyalás elején Lepa dr. illetékességi kifogást emelt, azon a címen, hogy utóljára a Trei Scaune megyében éltek együtt, a válóper tehát ott nyújtandó be. A törvényszék azonban elutasította a kifogást, majd rátért a per érdemi tárgyalására és ennek folyamán több ízben rendelt el zárt tárgyalást, amikor a házasságot egyes diszkrét fejezeteire került a sor. Délután fél négy óráig tartott az egykori aradi papnövendék — aki katonaruhában jelent meg, mert jelenleg katonai szolgálatot teljesít — házasságtörés részletes letárgyalása, majd a bíróság meghozta ítéletét, amelyben mindkét fél hibájából mondotta ki a válást. Érdekes, hogy a papnövendék az egyház szabályait értelmében nem nősülhet meg újra, mert elvált.

Asszonyok, lányok! A legújabb párisi módszer szerint 3 hónap alatt az arcápolást és az arcápoló szerek készítését megtanulhatja PILISINÉ kozmetikában, Bul. Reg. Maria 15. — A legmodernebb gépekkel dolgozik. Legújabb arcpakolások.

Aradon is végrehajtják a köztisztviselői nyelvvizsgákat

Groza János dr. megyei prefektus a jövő héten tartja meg az aradmegyei községi, városi és megyei kisebbségi közalkalmazottak és köztisztviselők nyelvvizsgáját. — Hogyan hajtják végre a miniszteri rendeletet?

A közigazgatási tisztviselők nyelvvizsgáját elrendelő belügyminisztériumi rendelet, mint a többi erdélyi és bánsági városokban, úgy Aradon is, rövidesen végrehajtásra kerül. Az Aradi Közlöny munkatársa az újabb nyelvvizsgarendelet ügyében Groza János dr. megyei prefektushoz fordult a legilletékeesebb felvilágosításért és az itt nyert információt az alábbi részletezésben közöljük:

— A belügyminisztérium nyelvvizsgarendeletere. — mondotta a megyei prefektus, — a jövő hét valamelyik napján kerül végrehajtásra Aradváros és Aradmegye területén.

Vizsgának kötelesek magukat alávetni az összes kisebbségi községi, városi és megyei tisztviselők, sőt az alkalmazottak is.

Igy tehát nemcsak a kinevezett városi, vagy megyei tisztviselőknek kell vizsgálatra állaniuk a rendelet utasításai értelmében, de azok a városi és megyei alkalmazottak is alá kell, hogy magukat vessék, akik egyszerű alkalmazottak, így plakátragasztók, kerületi biztosok, piaci ellenőrök, egyszerű üzemi alkalmazottak, vagy éppen uccasprók. Aradmegye területén harminchárom kisebbségi jegyzőt érint a rendelet hatálya, ötvennégy segédjegyzőt és közel hetven aradvárosi tisztviselőt és üzemi alkalmazottat. Az aradi vizsgabizottság előtt tehát közel másfélszáz kisebbségi közalkalmazott fog megjelenni a jövő hét folyamán, hogy bizonyosságot tehessen arról, milyen mértékben sajátította el az állam hivatalos nyelvét, az eddigi, közel kétévtizedes szolgálata után.

— A vizsgabizottság elnökségének betöltéséről a rendelet úgy intézkedik, — mondotta Groza dr. megyei prefektus, — hogy a megyei prefektus töltse be. A vizsgabizottság tagjainak felkéréséről, vagy kinevezéséről még nem történt befejezett intézkedés, de minden valószínűség szerint a helyi román filiceum valamelyikének igazgatója vesz benne részt, a román nyelv hivatalos professzorain kívül. Egyszerre mindössze ennyit mondhatok a közalkalmazottak nyelvvizsgáiról, amelyekre vonatkozólag az érdekelt közigazgatási testületektől a kisebbségi tisztviselők és alkalmazottak pontos kimutatását már el is kértem, hogy ezek alapján ejthessük meg az elrendelt vizsgálatokat.

Értesüléseink szerint:

az újabb nyelvvizsga hatálya alól senki sem vonhatja magát ki igazolatlanul

és ma már nyilvánvaló, hogy országos arányu rendelkezés végrehajtásáról van szó, amely valamely távoli célú intézkedést készít elő. Amint ismeretes, számos ítélet és közigazgatási döntés mondotta eddig ki, így legutóbb a timisoarai revíziós bizottság, hogy azok a tisztviselők és közalkalmazottak, akik az 1925. évben tartott nyelvvizsgákon megfelelőnek bizonyultak, többé újabb nyelvvizsgálatoknak alá nem vethetők.

A közigazgatási bírói fórumok viszont azt az általános érvényű elvet mondották ki, hogy egy közalkalmazott sem bocsájtható el törvényes alapon azért, mert egy „ad hoc” nyelvvizsgán, amely az 1925. évet követte, elbukott. Az eddig ismertetett előzmények, az oradeai elbocsájtott kisebbségi köztisztviselők visszahelyezését kimondó közigazgatási bírói döntés, mind azt a tényt igazolják, hogy a nyelvvizsgák csak zavarólag hatnak a közigazgatás ügymenetére, fölösleges módon nyugtalanítják a tisztviselői kar kisebbségi részét és esetleges eredményeit követőleg, a közigazgatási perek lavináját zudítják az államháztartás nyakára.

A nyelvvizsgáztatások alapján elbocsájtott kisebbségi tisztviselők alkotmányadta joguknál fogva, természetesen

a közigazgatási bírósághoz fordulnak elbocsájtásuk miatti jogorvoslatért és amint az oradeai százhetvennégy kisebbségi városi tisztviselő és közigazgatási alkalmazott megnyerte perét, úgy meggyőzték ezt a pert ugyanezen jogi alapon az ország bármelyik más városában is az elbocsájtott kisebbségi köztisztviselők.

Mindezeket a körülményeket a város felöl vezetői éppoly jól ismerik, mint az érdekelt köztisztviselők és illetékes helyeken nyert információink szerint, Aradon a nyelvvizsgarendelet végrehajtását követő eseményekről a

A rákbeteget akarata ellenére is meg lehet operálni

— állapította meg a budapesti Tábla. — Egy asszony kártérítési pert indított a rákműtét miatt, de elutasították

Budapestről jelentik: Köztudomásúan a rákbetegség gyógyítása a legaktuálisabb problémája az orvostudománynak. A Kuria előtt legutóbb befejezést nyert per, mely a magyar főváros ellen indult egy rákoperációval kapcsolatban, így erősen aktuális. A perben ugyanis arról van szó, szabad-e a rákbeteget akarata ellenére is megoperálni és gyógyulás esetén felelős-e az orvos az esetleges utókövetkezményekért?

Bauer Walterné, egy főmérnök felesége 40.000 pengő megfizetése iránt indított keresetben elmondja, hogy 1925-ben kisebb bajának kezelése miatt ment be a Bakács-téri klinikára. Ott dr. Frigyesy főorvos pár nap alatt meggyógyította. A következő évben ugyanezen baja miatt, ami nőknél gyakori jelenség, ismét bement a klinikára. Ekkor dr. Schilling vizsgálta meg, csak utólag értesült, hogy bizalmi orvosa, dr. Frigyesy, akkor már nem működött a klinikán.

— Másnap — beszéli az asszony keresetében — föl kellett mennem a műtőbe: itt rámparancsoltak, hogy feküdjem le. Azt hittem, újból megvizsgálják és engedelmességek. Azonban az ápolónők szíjakkal vettek elő, amiből azt következtettem, hogy meg akarnak operálni. Kézzel-lábbal tiltakoztam, hogy nem azért jöttem a klinikára, de nem hallgattak rám és elkezdtek a leszíjazást. Én rugtam, kiabáltam, hogy nem hagyom magam megoperálni, de az ápolónők erőszakkal leszíjaztak és heves tiltakozásom dacára a maszkot is az arcomra erősítették, majd elaltattak.

Amikor magamhoz tértem, közölték, hogy az operáció jól sikerült. Nekem fogalmam sem volt, hogy miért volt erre szükség, hiszen csak jelentéktelen, nőknél igen gyakori baj miatt mentem kezelésre.

Pár hét múlva távozott az asszony a klinikáról. Ahogy multak a hónapok — mondotta el a továbbiakban — mind rosszabbul érezte magát, úgy hogy orvoshoz ment, aki súlyos medencegyulladást állapított meg és azt is mondta, hogy az minden valószínűség szerint az operáció folyamánya. — Más orvosokat is felkerestem, akik már egész határozottsággal erősítették meg azzal, hogy a műtétre nem is volt szükség.

Éveken át hiába gyógytattatta magát, álltja az asszony, ezért indította a klinika fenntartója, a főváros ellen keresetét, mert szerinte a kezelőorvosnak súlyos szabálysértése és gondatlansága idézte elő örökös betegségét. Előadja, hogy soha fekvő beteg nem volt és nem lett volna szabad őt megoperálni, míg erre írásos engedélyt nem ad. Így a személyes szabadságát sértették meg a legsúlyosabb módon,

kisebbségi alkalmazottaknak és köztisztviselőknek már csak azért sem kell tartaniuk, mert köztudomás szerint, valamennyien kitűnően beszélnek a hivatalos nyelven és az elmúlt évek alatt a mindennapos gyakorlatban eredeti tudásukat is csak fejleszthették. Így tehát minden jel arra vall, hogy a jövő heti nyelvvizsgákon mindössze formalitásról lesz szó, hogy érvényt szerezzenek a belügyminisztériumi rendeletnek. Azok a kiérdemesült városi és megyei köztisztviselők, akiket csak pár év választ el a szolgálati korhatárúktól, a nyelvvizsgarendeleter hatása alatt, értesüléseink szerint, nyugdíjaztatásukat fogják kérni, nehogy néhány izgalomteli és balsikerű pár perc folytán elveszítsék egyidőre mindazt a jogosultságot, amit évtizedek lelkiismeretes munkájával szereztek meg a maguk számára.

Tisztviselői és közalkalmazotti körökben természetesen feszült érdeklődéssel várják a jövő heti nyelvvizsgák kiírásának időpontját, amelyről eddigelé még nem történt semmiféle intézkedés.

de örökös vesebajt is kapott, állandóan orvoshoz kényszerül, mindezekért kétségkívül a klinika fenntartója, a magyar főváros felelős. A főváros alaptalannak mondotta a keresetet. Az operáláshoz a férj beleegyezését adta, neki megmondották, hogy igen súlyos állapotban van a felesége, sőt, élet és halál között lebeg, mert súlyos rákja van. A törvényszék kihallgatta az orvosokat, a főorvos azt vallotta, hogy neki dr. Schilling referált, ebből megállapította, hogy haladéktalanul műtétet kell végezni, mert rosszindulatú rákot konstatait dr. Schilling, ami Bauernénak életét veszélyeztetette.

A bíróság kihallgatta még az asszonyt is, utána pedig elutasította a keresetet, mert vételességről nem lehet szó az orvosok részéről, akik mind a hárman szakképesített orvosok és a klinika is hivatásának magaslatán áll, még gondatlanság esete sem irodog fenn.

Az asszony fellebbezett, de a tábla is elutasította a keresetet azzal, hogy mint rákbeteget, kétségkívül élet és halál között ihegett, így akár akarata ellenére is szükséges volt, hogy megoperálják. A műtét következményeit tekintetében így felesleges minden bizonyítás.

A Kuria Törvényszéke előtt hangoztatta az asszony, hogy a „nőiességétől” fosztották meg, gyermeke sem lehet. Az akarata ellen történt műtét miatt a családi életét is tönkretették. Szerinte minden esetre reverzálíst kellett volna kérni tőle, enélkül nem szabad operálni, ami mindig életveszélyes. Tisztára a betegesen mulik, hogy sor kerül-e a műtétre, akarata ellenére, még súlyos esetben sem szabad operálni. A kórház ügyvédje utján felhozta, hogy az asszony közvetlenül élet-halál között lebegett, csak halás lehet a sikeres rákműtétért. A Kuria ezután indokai alapján elfogadta a tábla elutasító ítéletét, ami így jogerőre emelkedett.

CENTRAL: 5, 7½ és 9¼ órakor

ANIAKCHAK (A pokol tornáca)

Bernard HUBBARD abbé kalandos expedíciója Alaskában, a jég és tűz birodalmában. Kulturfilm!

SELECT: Ma utoljára! 5, 7½ és 9¼ órakor

Az első csók!

Janet Gaynor, Warner Baxter, Margaret Lindsay

Jön: Joan Crawford és Clark Gable pazar filmje Vágyak ritmusa (Dancing Lady)

Jön: Három pajtás, filmoperett. Pat Paterson, John Boles, Herbert Mundin.

HIREK

A világ vége

Érdekes elméletet hozott most nyilvánosságra két amerikai tudós: dr. Walter Baade, a Mount Wilson csillagvizsgálóintézet csillagásza és dr. Fred Zwicky, a kaliforniai technológiai múzeum igazgatója a világ végéről. Amint ismeretes, a világ végére vonatkozóan az a legelterjedtebb elmélet, hogy a nap idővel kihűl és így az összes égitestek, köztük a föld is lakhatatlan jégsivataggá változik át.

Dr. Baade és dr. Zwicky ép ellenkezőleg képzelik el a világ végét. Szerintük a nap bizonyos idő múlva felrobban, ami által órlási tűzvész keletkezik a világegyetemben, amely porráégeti az összes égitesteket. Ezt az elméletet a tudósok az új csillagok vizsgálata során tapasztalt jelenségekkel okolják meg. Ezek az új, helyesebben ujonnan felfedezett csillagok, amelyek kevés fényerővel rendelkeznek és épezt gyengén láthatók bizonyos időközönként hirtelen rendkívüli fényerőre tesznek szert, egy ideig világítanak és azután kialszanak. A tudósok azt mondják, hogy minden u. n. csillag-ködben ezer év leforgása után kialszik egy-egy újabb csillag. Így formán a tejút csillagai és a többi csillagködökben lévő csillagok egy trillió év alatt elűnnek ki, mivel a tudósok szerint kétségtelenül ki-alszik bizonyos idő múlva minden egyes csillag. E fellángolások égési katasztrófát jeleznek, amely után kialszik egy-egy csillag fénye, mivel megszünt rajta minden élet. A földet is ilyen sors fenyegeti, de megegyezően külön véget is vár a két amerikai tudós szerint szűkebb világunkra. Azt tartják, hogy nemcsak a nap robbanása fenyegeti a földet, hanem ezenkívül lehetséges az is, hogy a föld maga is felrobban és így pusztul majd el.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Déli szél, kevés felhőzet várható. A hőmérséklet alig változik.

— **Mária özvegy anyakirályné külföldi útja.** Budapestről jelentik: Ma reggel fél 7 órakor a budapesti pályaudvarra befutó bucuresti-i gyorsvonat végére sötétzöld színű CFR-szalonkocsi volt csatolva. A szalonkocsiban Mária özvegy anyakirályné utazott leányával, Ileana hercegnővel és vejeivel. Habsburg Antal-Atyával szalonkocsit egy tolatómozdony átvitte a pályaudvar indulási oldalára és hozzácsatolták az Alberg-expresszhez. Hét órakor megérkezett az állomásra a budapesti román követ és rövid látogatást tett az anyakirályné szalonkocsijában. Az előkelő vendégek nem szálltak ki Budapesten. Vonatuk 7 óra 50 perckor indult. Mária özvegy anyakirályné és utitársai néhány napot Ausztriában töltenek, az után Angliába utaznak.

— **Groza János dr. megyei prefektus csüörtörtök délelőtti Bucuresztbe utazik,** ahol a belügyminisztériumban közigazgatási értekezleten vesz részt. Hazatérteig hivatali ügykörét Ciuca dr. vármegyei közigazgatási igazgató látja el. A belügyminisztériumban pénteken tartandó prefektusi értekezleten Tatarescu miniszterelnök is beszélni fog. Foglalkozni fog a miniszterelnök a prefektusok kormánytámogatásával és felvilágosítással szolgál az állami apparátus egyszerűsítésére vonatkozó dekrétum alkalmazására vonatkozólag.

— **Barthou hazautazott.** Genéből jelentik: Barthou francia külügyminiszter ma este Párisba utazik, ahonnan csak a jövő héten tér vissza, hogy részt vegyen a népszövetségi tanács további ülésein.

— **A francia légügyi miniszter Bucuresztbe kérészi.** Bucuresztből jelentik: Konstantinápolyból jövet Pierre Cot francia légügyi miniszter interjút adott az „Adeverul” munkatársának, amelyben kijelentette, hogy rövidesen hosszabb időre jön Bucuresztbe. További útján Bibescu herceg is elkísérte a francia aviatikai minisztert.

— **Szigoru rendelet a vasutasok terhére.** Bucuresztből jelentik: A CFR vezérigazgatóság szigorú rendeletet adott ki azon vasutasok megbüntetésére, akik bűnösek vasuti balesetek előidézésében. A balesetekkel foglalkozó bizottság az eset felülvizsgálása után nyomban ítélik a vasutas felett és egyben megállapítja, hogy mennyi anyagi kára van a CFR-nek, hogy intézkedés történhessen annak behatása iránt.

— **Belejáradt a pápa a nászutasok megáldására.** Rómából jelentik: Castelgandolióból érkezett jelentés szerint a pápa beszüntette a nászutasok külön áldását. A Szentatya nyári üdülését teljesen a pihenésre akarja fordítani, azért szüntette be a külön áldást. Az utolsó két héten ugyanis több mint 300 fiatal pár jelent meg a pápa előtt.

— **Kinos incidens a hollandi parlament megnyitására.** Hágából jelentik: Kedden nyitotta meg ünnepélyes körülmények között Vilma holland királynő a parlament ülését. A trónbeszéd elhangzása után az előírás szerint a parlament legidősebb tagjának kell felállni és elkiáltania magát: „Éljen a királynő”, azonban ezuttal nem így történt. Mielőtt bárki is felállhatott volna, Rusten Ffendi holland-indiai kamarai képviselő harsány hangon kiáltotta el magát: „Le a királynővel”. Általános izgalom támadt a teremben és több rendőrtiszt a kommunista érzelmű képviselőre rohant és nyomban kivezették. Ennek megtörténte után a többi szélsőbaloldali képviselő is elhagyta helyét. Az ülés tovább folyt.

— **VAGYONELKOBZÁSOK AUSZTRIÁBAN.** Bécsből jelentik: Az osztrák kormány elkobozta Deutsch Gyula, König Ottó és Heinz Károly szociáldemokrata védőszövetségi volt vezérek vagyonát.

— **Tovább folytatják a megszakított román-magyar kereskedelmi tárgyalásokat.** Budapestről jelentik: A román-magyar kereskedelmi tárgyalásokat, mint ismeretes, egyelőre megszakították és a magyar delegátusok visszautaztak Budapestre. Most gondoskodás történt arról, hogy a két ország képviselői még ez egyezmény lejártá előtt, tehát szeptember végén újból összeüljenek és a tárgyalásokat befejezzék.

Elméletileg halálosan megsebesült az angliai hadgyakorlatok egyik főparancsnoka

Londonból jelentik: A legutóbbi angliai inváziós hadgyakorlatok vége felé a megtámadott Britannia állam főparancsnoka, Lindsay tábornok elméletileg halálosan megsebesült, mire a gyakorlat döntőbírái főlészlították, hogy azonnal „haljon meg”. A tábornok azonban orvosi bizonyítvánnyal kimutatta, hogy a halálos seb csak öt óra múlva fogja életét kioltani, miért is még halálos ágyán is tovább vezette csapatait és elméletileg haldokolva írta alá a fegyverszüneti egyezményt.

— **Starhemberg herceg Magyarországon.** Budapestről jelentik: Starhemberg herceg, osztrák alkancellár kedden este magángépkocsiján Magyarországra érkezett. Kisérete szerint látogatása teljesen magánjellegű. Magyarországi rokonait keresi fel az ország különböző részein és ezzel egyidejűleg résztvesz néhány nagyobb vadászatban. Starhemberg herceg Budapestre nem utazik. Valószínűleg 4-5 napig marad és itt tartózkodása alatt senkit sem fogad és politikai megbeszélést sem folytat.

— **A városvezetőség szeptember hó 21-én,** délután 5 órára értekezletet hívott össze a városháza 84. számú szobájába. Az értekezleten az 1934-35. évi munkanélküli városi segélyakció módozatait fogják megbeszélni.

— **Leégett egy filmszínház.** Párisból jelentik: Tourcoing mozi színháza tegnap este teljesen leégett. A tűz előadás közben tört ki, de a teremben levő ezer főnyi közönségnek sikerült idejében elhagyni a termet. Emberéletben nem esett kár. A mozi és berendezése teljesen elpusztult, a kár 500-000 frank.

— **A tokaji bor nagy sikere Bariban.** Bariból jelentik: A levantei vásár keretében felállított magyar pavillon nagy tetszést aratott. Különösen nagy sikere van a tokaji bornak, amelyet a vásár minden látogatójával megízleltek. Az olasz sajtó nagy elismeréssel ír a magyar kiállításról és a tokaji borról.

— **Tilos az autótülkök Angliában.** Londonból jelentik: A vidékre is kiterjesztették a csendrendeletet. Mint ismeretes, a múlt héten rendelet jelent meg, amellyel megtiltották, hogy az autók éjszaka tülköljenek. Most ezt a rendeletet nemcsak a fővárosra és környékére, továbbá a nagyvárosokra, hanem egész Angliára kiterjesztették. Az autók a jövőben éneket idején csak a nyílt országutakon tülkölhetnek. A beépített vidékeken éjjel fél 12-től reggel 7 óráig szigorú büntetés terhe mellett tilos az autótülkölés.

FIGYELEM!

Tíz finom cigarettát elegáns csomagolásban 12 Lei
A CIGARETTA NEVE?

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozban csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTA nikotinmentesítve van, szopóka nélkül, alacsony és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTA megőrzi illatukat és egyesítik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amelyet, hogy NIKOTINMENTESÉK.

SZÍVJON UNIREA CIGARETTÁT!

— **Sikerrel zárultak az aradmegyei jegyzői vizsgák.** Az aradmegyei prefektúrán szerdán este fejeződtek be az idejű jegyzői vizsgák, amelyen a belügyminisztérium képviselőjében Stefanescu közigazgatási vezérfelügyelő vett részt. A vizsgákra 81 jelölt jelentkezett, akik valamennyien sikerrel tették le a vizsgát. Stefanescu efölött külön elismerését fejezte ki.

— **Budapesti lap akeleja az aradi vértanúk hamvai érdekében.** Budapestről jelentik: Az „Új Magyarország” mai száma azt írja, hogy az Aradmegyeben eltemetett Lenkey tábornok sírja melletti telek tulajdonosa építkezni akar és így attól lehet tartani, hogy a tábornok sírja beomlik. Ebből az alkalomból felhívja a magyar kormányt, hogy vitesse Magyarországra a 13 aradi vértanú hamvait és ugyanakkor szállítsák más helyre a 14-ik aradi vértanú, Lenkey tábornok hamvait is.

— **Lesújtó statisztika.** A statisztikai hivatal közlése szerint az országban összesen 420 részvénytársaság működik 4 milliárd 863 millió 627 ezer lej alaptőkével. Ebből 55 társaság likvidált, 29 likvidálás alatt áll, 146 még nem zárta le múlt évi mérlegét, 188 leszállította alaptőkéjét, 2 fuzionált, 2 csődbement, 2 bírói zár alá került, 1 pedig kényszerregezés alatt áll.

— **Szenttéavatják a meggyilkolt Dollfuss kancellárt.** Bécsből jelentik: Az utóbbi hetekben osztrák mérvadó körökben mozgalom indult meg a meggyilkolt Dollfuss kancellár boldoggá avatása érdekében, azért akarják boldoggá avatni Dollfust, mert a katolikus vallás védelmében esett el. Osztrák egyházi körökben már megtették a megfelelő lépéseket Rómában és ezeket a lépéseket a szentszék körében rokonszenvvel fogadták.

— **Kemal pasa és az angol turisták.** Isztambulból jelentik: Musztafa Kemal pasa, ha itt tartózkodik, mindennap hosszú sétát tesz a parkban egyedül, őrizet nélkül. Tegnap is sétált és találkozott egy nagyobb angol turista csoporttal. Az angolok felismerték az államfőt, tiszteletteljesen üdvözölték és óvációt rendeztek mellette. Musztafa Kemal pasa megállott, a turisták közé ment s élénken beszélgetett az angolokkal anyanyelvükön. Megemlítette, hogy György angol királlyal állandó levelezést folytat és a legmelegebb érzelmeket táplálja az angol nép iránt.

— **Magyarországra szállítják a biatorbágyi rémet.** Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszék Marton-tanácsa november utolsó napjaiban kezdi tárgyalni Matuska Szilveszter vonatröhbantási ügyét. Tekintve, hogy a biatorbágyi rém még nem töltötte ki bécsi büntetését, az osztrák hatóságok csak a főtárgyalás tartamára bocsátják őt a magyar bíróság rendelkezésére. A végleges kiadatására csak büntetésének kitöltése után kerül majd a sor.

Amikor a halott ment meg két emberéletet

Felső-Krajnában, a Jalovec hegyen a minap súlyos turista szerencsétlenség történt, amelynek Marianne Benedikt egyetemi hallgatónő esett áldozatul. Furcsa véletlenesen mult, hogy a szerencsétlenségnek nem lett még két halálos áldozata. Marianne Benedikt az egyik hőmezőn csuszni kezdett, felbukott és úgy beütötte fejét az ottlévő sziklába, hogy szétloccsant koponyával holtan maradt a helyszínen. A szerencsétlen leány két barátja segíteni akart, de ők is csuszni kezdtek. Késéskülv a halálukkal fizettek volna jószándékukért, ha fenn nem akadnak barátjuk holttestében, aki így halottaiban is megmentette őket a biztos haláltól.

— **Tizenöt embert harapott össze egy megvesztett asszony.** Baltiból jelentik: Piliceni községben borzalmas eset történt. Ciapa Johanna asszonyon, akit két hónappal ezelőtt vesztett kutya mart meg, kitört a veszettség és öriöngeni kezdett. Mielőtt megfékezhetnék volna, 15 embert mart meg. Megláncolva vitték a kórházba, ahol pár perc múlva borzalmas kínok között kiszenvedett.

— **Akinek gyakran fáj a gyomra,** bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztését, élénkíti a vérkeringését és jó közérzetet teremt. Kórházi bizonyítványok tanúsítják, hogy a Ferenc József víz biztos és kellemes hatása következtében — kiváltképp ülőfoglalkozásnál — állandó használatra rendkívül alkalmas.

— **Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

RÉNYI: Bulevardul Regina Maria.

KAIN: Piața Avram Iancu.

NIEDERMAYER: Piața Sitt. Sava.

A szenzációsan
átalakított

ÉDEN-étteremben

ma szegedi gulyás-csirke és sonkás-kocka.

Parkettánc. — Tulajdonos: AUER.

— Nászindulót keresnek György herceg és Marina esküvőjére. Londonból jelentik: Nászindulót keres az angol kir. udvar főszertartásmestere György herceg és Marina görög hercegnő esküvőjére. Kérdést intézett az angol zeneszerzőkhöz, akiknek száma nem éppen nagy, hogy nem tudnának-e sürgősen nászindulót komponálni. Sir Edward Germanra esett a választás, aki az angol zeneszerzők között a legnevesebb s ő hajlandó is idejében nászindulót írni, hogy a Westminster apátság székesegyházának zenekara és kórusa az esküvőig betanulhassa. Sir Edward German komponálta a himnusz V. György király koronázási ünnepére. Egyébként majdnem minden angol zenekar már is játszik egy dalt, a melynek címe: Üdv, Marina.

„Gyorshajtó” konflis

Gyorshajtás miatt került Blagi György aradi bérkocsis, a 130-as számú kocsit tulajdonosa a bíróság elé. Blagit a járásbíró 300 lejes pénzbírsággal sújtotta gyorshajtás címén és fellebbezés folytán ügye ma került a törvényszék elé, ahol a bérkocsis valahogyan ilymódon védekezett:

— Kérem szépen, tekintetes törvényszék, hogyan tudjak én azzal a szerencsétlen gebével gyorshajtást rendezni. Ha a leggyorsabban megyek, még akkor is lassabban haladok, mint a lépésben hajtó autó...

A törvényszék elfogadta a védekezést és Blagi büntetését felfüggesztette három évre.

— Megmentett egy francia gőzöst a walesi herceg Londonból jelentik: Mallorca sziget északi partvidékén járt a Rosaura angol jacht, lord Mpyne gyönyörű kis hajója, amelyen a walesi herceg üldülő uton van, amikor észrevette, hogy nem messze a parttól szemlátomást bajban van egy kis gőzös, amelynek főárbócán francia lobogó lengett. A walesi herceg hajójának zászlójelére azt válaszolta a francia jacht, hogy kormányja eltörtött és sürgős a segítség. A herceg azonnal elrendelte, hogy a Rosaura vegye vontatóköteletre a francia hajót, amelyen a tulajdonoson kívül csak a kormányos és két matróz volt. Az angol jacht szerencsésen bevontatta a francia gőzöst Palma kikötőjébe.

— Nincs jelentkező a verseci tanítóképző román tagozatára. Belgrádból jelentik: Az idén kellett volna megnyitni Románia és Jugoszlávia meg egyezése alapján a verseci tanítóképzői intézet román tagozatának, de eddig egyetlen hallgató sem jelentkezett annak ellenére, hogy a korhatárt a 35-ik életévben állapították meg.

— Földrengés Mexikóban. Mexikóból jelentik: De Bramador városban hatalmas földrengést észleltek. Rengeteg ház rongálódott meg, a rendőrség kétemeletes épülete beomlott, ugyancsak megrongálódott a plébánia és az iskola épülete is, úgy, hogy azoknak beomlásától is tartanak. Talpa városban szintén nagy károkat okozott a földrengés.

— Korlátozzák a zsidók bevándorlását Brazíliába. Rio de Janeiróból jelentik: A brazilai vezető párt ma kérte a kormányt, hogy a zsidó bevándorlásokat szigorítsa meg. Ez szerintük éppen úgy, mint annak idején a japán bevándorlások, faji kilengésekre ad okot. Hivatkoznak arra is, hogy az egyre rosszabbodó gazdasági viszonyok miatt sem jó a zsidók tömeges bevándorlása.

— Megienyegették a Morro Castle matrózait? Londonból jelentik: Az amerikai tengerész szakszervezet a Morro Castle hajó égésével kapcsolatban közli, hogy a hajó megmentett matrózait fekete listával fenyegették meg, ha a hajó katasztrófájának igazi okát el merik árulni. A szakszervezet a matrózok eskü alatti kijelentéseit hozza fel állítása igazolására.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhén ható, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.

— Kigyulladt a berlini kormányhivatal épülete. Berlinből jelentik: Ma az ebédutáni órákban kigyulladt a Zimmerstrasse sarkán lévő volt munkügyi bíróság. A tetőtűz nagy erővel terjedt és csakhamar lángkapott a homlokzat és a kereszttetőzet is. Ebben a házban helyezték el legutóbb az EHER kiadóvállalatot és ugyanitt van a Völkischer Beobachter, valamint az Angriff és a nemzeti szocialista sajtóiroda. Az esti órákban még nem sikerült lokalizálni a veszedelmes tüzet.

A szakadék felett függve éhenpusztult egy német diák

Aznapi halt meg, amidőn rátaláltak

A németországi Jettersteinből jelentik: Egy osztrák testvérpár, akik a Sarnitz hegycsúcsát akarták megmászni, a hegy déli sziklafalánál megdöböntő felfedezést tett. Egy kiemelkedő kőszirt mellett egy férfit találtak arccal a fal felé fordulva, akiről megállapították, hogy halott.

• A halott lesóványodott kezét göröcsösen kapaszkodtak egy kiugró szikladarabba.

A derekára kötél volt kötve, amelyet a kiugróhoz erősített. A kötél akadályozta meg, hogy az életelen test a mélységbe zuhanjon.

A holttesten külső sérülés nem volt látható.

Minden valószínűség amellet szól, hogy a halál kimerültség következtében állott be. A testvérpár értesítette a hatóságokat. Egy müncheni diákról van szó. A halál oka ismeretlen. Az orvosok szerint

a fiatal diák eltévedhetett a hegység között és nem tudta a kivezető utat megtalálni.

Bolyongásai során minden élelmiszerét megejtette, majd éhezni kezdett. A fiatal diák annyira legyengült, hogy éhenhalt. A tragédia megdöböntő voltát növeli az a körülmény, hogy

a fiatal diák aznap lehelte ki lelkét, amikor rátaláltak.

Egész rendes fizetések!

Londonból jelentik: A Daily Mail newyorki tudósítója kimutatást közöl a hollywoodi filmstárok fizetéséről. A nevezetesebb színészek heti fizetése lejjre átszámítva a következő:

Greta Garbo	1,020.000 lej
Constance Bennett	750.000 "
Norma Shearer	675.000 "
Ann Harding	675.000 "
Joan Crawford	450.000 "
Janet Gaynor	420.000 "
Maurice Chevalier	840.000 "
Will Rogers	840.000 "
John Barrymore	720.000 "
Wallace Beery	570.000 "
James Cagney	300.000 "
Gary Cooper	150.000 "

— Vasárnap délelőtt a Cetatea Veche-téri háztulajdonosok értekezletet tartanak a városvezetőség megbízottjának bevonásával. Lakóhelyeik környékének vízvezetékkel és csatornázással való ellátása érdekében. Hír szerint az értekezleten a városi interimár-bizottság képviselőiben Zabb István tanácsos vesz részt.

VILLÁNYI Elegáns BUDAPEST,
SZÖRMEBUNDA Tartós
Olcsó Kigyó-u. 5.

— U. Éghy Gyhyssánál 3—4 éves gyermekek csoportja okt. 1-én kezdődik. Mensendiek torna, ritmika, művészi tánc gyermekek, felnőttek, asszonyok részére. Pedagógusok kiképzése. Tiszviselő-tanfolyamok. Bul. Maria 24.

PENTEKEN URANIA PREMIER!
DOROTHEA WIECK
HERTHA THIELE
csodálatos drámai filmje:
Az örök rejtély!

— Új forradalom készül Kubában. Havannából jelentik: Kubában ismét forradalmi jelenségek észlelhetők. Tegnap Havanna különböző városrészeiben 35 bomba robbant. Szerencsére csupán két embert sebesítettek meg, az anyagi kár is jelentéktelen, amit okoztak. Az elnöki palota tetőzetére ágyukat és gépfegyvereket vontattak fel, hogy zavargások esetén végigsöpörjék onnan az uccákat. Egy újságíró, aki az új haderőt bírálta lapjában, tegnap álarcos rablók hurcolták el. A város határában kitétték az autóból, hatalmas adag ricinust itattak vele és megfenyegették, hogy megölik, ha a hadsereget támadni meri.

— Meghívó. A Mosóczy-telepi róm. kath. kör szeptember hó 22-én, szombaton este 8 órai kezdettel saját helyiségében táncmulatságot rendez, amelyre ezúton hívja meg a n. érdemi közönséget a vezetőség. Jelvény megváltása kötelező.

— Beiratkozás Balla Frigyes festőiskolájába. Balla Frigyes festőművész festő- és rajziskolájába a jelentkezések megkezdődtek. Jelentkezni lehet minden délelőtt tíz órától tizenkét óráig, délután 2—4-ig. Strada 29 Decembrie 4. Gyermekeknek játszó tanítás.

Hirtelen támadt dührohamában nyolc embert knockautolt egy angol boxbajnok

Londonból jelentik: A Walsallban lebonyolított boxbajnokságokon résztvevő Anglia helyesülly boxbajnoka, Bert Taylor is. A II. menetben a bíró figyelmeztette szabálytalan ütéseiről, mire parázs vita támadt köztük. A boxbajnok nem hagyta magát meggyőzni, sőt hirtelen düh rohamában leütötte a ringbíró, majd a menedzsert is, aki segítségére sietett a bírónak.

A többiek, akik szintén a ring körül ültek, látva a bajt, meg akarták fékezni a dühöngő boxolót, de az irtózatoss erejű ütéseivel valamennyit knockauttal leütötte. A furcsa boxmérkőzés óriási szenzációt keltett a gentlemanok hazájában.

— Esti futballmeccs Belgrádban. Belgrádból jelentik: Szerdán este mérkőzött kétezer főnyi közönség előtt, kivilágított pályán, fehérre meszelt labdával a BSK csapata az Újpest—III. Ker. Fc. kombináltjával és azt 1:0 (1:0) arányban legyőzte. Bíró: Peics volt. A BSK szerencsésével győzött a budapesti kombinált csapat ellen.

— Kétezer lejért eladta fiatal feleségét egy öreg embernek. Branból jelentik: Lutea Costache anyagi zavarok közé jutott és 28 éves feleségét kétezer lejért eladta Duiu Miklós 52 éves zazzának. Az üzletet a falu kocsmájában kötötték meg és nagy áldomással ünnepelték. Ezután a férfi erőszakkal kényszerítette feleségét, hogy új gazdájához költözzön. A különös üzletkötésről a csendőrség is tudomást szerzett és bevezette a vizsgálatot.

134 kilométert usztak

Az orosz hadsereg négy kőzatonája fogadásból leusztott a Volgán Wolsktól Saratovig, ami 134 kilométeres utnak felel meg. Egyikük 24 óra alatt tette meg az utat, a másik 25 óra alatt, a többi kettő pedig 30 óra alatt. Érdekes, hogy Saratovba mind a négy katona egész jó kondícióban érkezett.

— Az aradi „Aromat” cég közlése vevőikhez. Az aradi „Aromat” cég ezúton közli vevőivel, hogy szeptember 21-től 24-ig üzlete zárva marad, miután a cég résztvesz a bucuresti-i kiállítás és gyártmányai a cégtulajdonosok a fővárosba utaztak. A kiállítás után az üzlet újra folytatja működését és forgalomba hozza jóhírnevű, elsőrendű áruit.

URANIA
MA. csütörtökön 5. 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor
olcsó helyarakkal utoljára!
Egy éj Velencében!
Eredeti felvételek a szerelem városából.
Johann Strauss csodás operettje.
Balla Lici
Tino di Pattiera a milanoi „Scala” tenoristája
Gombaszögi Ella
Délután 8 órákor
Kacagó tarka tavasz!
Jön! Premier: Dorothea Wieck
AZ ÖRÖK REJTÉLY:

Cserépkályhák

szakszerű átalakítását,
Szilági által javított
szabályozható

Hardtmuth

rendszerre,
felelősség mellett
vállalja:

„CERAMICA“

kályhas cég,

Bulevardul Regina Maria No. 9., I. emelet.

3172

Kétszáz évvel ezelőtt kötötték meg az első kisebbségi szerződést – Oradeán

Az Oradeán lakó románok, magyarok, görögök és szerbek megegyeztek abban, hogy egymás jogait, vallását tiszteletben tartják. — Száz forint büntetést fizetett, aki a szerződés pontjait megsértette

Oradeáról jelentik: Ismeretes, hogy az elbocsájtott nagyváradi városi tisztviselők ügyében a timisoarai tárgyaláson dr. Turla Miklós néhány elbocsájtott oradeai tisztviselő jogi képviselőjeként hosszabb jogi fejtegetést tartott. Ennek során bebizonyította, hogy királyi dekrétum csak a kormányt hatalmazta fel tisztviselői elbocsátásokra, de a kormányt is csak az 1924. óta felvett alkalmazottakkal szemben. A revíziós bizottság ezt a jogi alapot fogadta el a nagyváradi tanács elbocsátó határozatának hatálytalanságára. Eppen ezért dr. Turla Miklós helyénvalónak találja, ha nemcsak az a harminc alkalmazott, aki fellebbezett, hanem valamennyi elbocsájtott sürgősen kérvényt ad be a városi szolgálatára jelentkeznek, miután az elbocsátás hatálytalansága minden egyes érdekelthez vonatkozik.

Volt azonban dr. Turla Miklós jogi fejtegetéseinek egy felettébb érdekes politikai kicsengése is. És erre, éppen mert újlag megértő helyről hangzik fel, érdemes külön is rámutatni. Arról beszélt Turla, hogy

1713. január 3-án a Rörösparti városban szerződést kötöttek az itt élő nemzetségek,

hogy a kölcsönös megértés szellemét ápolják és az eggyütt élő népek érdekeit kölcsönösen megvédjék. Ezt a szerződést, amely

kétszáz esztendővel előzte meg az összes mostani kisebbségi egyezményeket,

hatósági személyek részéről Szatmáry Pál királyi udvari segédbíró, Monostéri Ádám, a királyi gárda főprefektusa, Egerszegi Ferenc Bihormegye komisszáriusa és Sárosi Sándor János főbíró, a város lakossága-részéről pedig Horvát Sámuel magyar, Pita Demeter görög, Mihutza Zaharia román és Arszeni Péter szerb polgárok írták alá. A szerződés szövege így hangzott:

Tekintettel arra, hogy ezen városban magyarok, görögök, szerbek és románok szép harmóniában éltek évszázadok óta, viselték a nyomorúságot és a közterheket, hogy ezen szép harmóniát továbbra is megtartsák és azon esetre, ha félreértés támadna közöttük, megállapodtak a következőkben:

Bármely esetben, ha valamely nemzetségre tartozó meghátna a másikat, megsértene annak vallását, hitét, minden ilyen alkalommal a hibás fizessen 100 forint

büntetést. Mindaddig, amíg Várad vára és a hozzá tartozó város keres: ény kézhén van, fenntartják templomaikat, iskoláikat, egyházi javaikat, örökölt vagyonaikat és jószágait, továbbá, hogy Várad nemzetiségeiből azon értelmes személyek, akik arra alkalmasak, tagjai legyenek a város élőljáróságának, hogy alkalmazkodván az ország törvényeihez, azoknak éljenek. A tanács fele része görög vallásukból állítandó össze.

Ehhez a megállapodáshoz nincs mit hozzáfűzni. Beszél ez önmagától. Legfeljebb a bölcsőbb politikának azt a néhány szavát iktathatjuk még ide, amire szintén dr. Turla Miklós hivatkozott azon a temesvári tárgyaláson. A szélsőséges sovinizmus olyan hangadójában, mint amilyen az Universul, jelent meg Bacalbasának, a híres publicistának vezércikke, címe: Romanizmus, romanizmus és megint csak romanizmus... Ez a cikk többek közt ezt mondta:

„... csak a csendes, emberies és az üldözés brutálisaitól mentes propaganda vezethet sikerre, de ezt a szelid tevékenységet hasza át a meggyőződés és pihenés nélküli lelkesedés”.

Színház—Művészet—Irodalom

„Az ember tragédiája” ünnepi díszelőadásával

október hó első napjaiban kezdődik meg az aradi színiévi. — Békebeli bérletgyűjtés indult meg. Készen áll Szendrey Mihály kitűnően megszervezett társulata.

Az esztendőkön át uralkodott színházválság után mintha jobbra fordult volna minden. A jelek biztatók, a bérletgyűjtés jelenlegi állása mutatja a megváltozott hangulatot. Ujra rokonszenvvel, szíves érdeklődéssel fordult a közönség a színház iránt, amit a hét sovány esztendő után ismét megbecsül. Ezt a megbecsülést Szendrey Mihály annál is inkább ki akarja érdemelni, mert úgy érzé, bizalomra abszolút művészi színvonalon álló munkával kell válaszolnia. Manapság sokkal nehezebb a színházgazdának szervezkedni, mint máskor, de az alábbi névsor igazolni kívánja, hogy Szendrey áthidalta ezeket a nehézségeket. Az új társulat vezetői előtt a következő névsor jelenti:

Karácsonyi Illi, Frényi Böske, Frits Boriska, Gömör Emma, Dálnoky Dávid, Csengery Lea, Hegyessy Magda, id. Szendrey Mihály, ifj. Szendrey Mihály, Forgács Sándor, Felhő Ervin, Mézáros Béla, Jávör Alfréd, Kozma Hugó, Olasz Lajos, Tompa László, ezenkívül négy elsőrendű operett-, szerelmes színész és énekes. Akivel most folytat tárgyalásokat az igazgatóság. Ez az együttes úgy lehet, egész Erdélyben a leghomogósebb összetételű társulat és aki a tagok névsorát végigtekinti, meggyőződhet arról is, hogy Szendrey Mihály új művészi törekvései főleg a dráma, színi, vigjáték-előadások reneszánszát kívánják megteremteni. Emelek jegyében történt meg a szezonnyitó ünnepi előadásul szolgáló darab kiválasztása is. Október első napjaiban „Az ember tragédiája”-val nyitja meg idényét Szendrey Mihály, amit mindjárt nyomon követ az első operettjelenés: a „Vadvirág”. Természetesen az operettok külsőségeit megfelelő segédzsemmel, görög és boyok biztosítják, a zenekart pedig Schlesak, fiatal és tehetséges karnagy fogja irányítani. Külön gondot öhaj fordítani az igazgatóság a színpadok dekoratív formáira.

Két világ cég

valutakihágási ügye a bucuresti-i törvényszék előtt

A bíróság mindkét esetben elhalasztotta határozatának kihirdetését.

Bucurestiből jelentik: Két világhírű cég valutakihágási ügyét tárgyalta tegnap a bucuresti-i törvényszék, amelynek most afelett is kell döntenie, indítható-e eljárás olyan esetben, amikor maga a Banca Nationala nem kívánja az illető cég felelősségrevonását. Ez az eset a Paramount amerikai filmgyár romániai vezérképviselőjénél történt, amelyet azzal vádoltak meg, hogy a Banca Nationala engedélye nélkül díszponált New-Yorkban levő 2 millió lejes vagyona felett. A tegnapi tárgyaláson a Paramount képviselői arra hivatkoztak, hogy a Banca Nationala nem utalta az ügyet a bíróság elé, hanem a maga részéről lezárta az aktákat és nem indított eljárást az amerikai cég ellen. Miután egyedül a Banca Nationala jogos devizaügyekben a bírósághoz fordulni, felmentést kért. A törvényszék szeptember 22-re halasztotta az ítéletkihirdetést.

Ugyancsak tegnap tárgyalták a Hutchinson cég romániai képviselőinek devizakihágási ügyét. A Hutchinson képviselőit azzal vádolták, hogy négy millió lejes devizaügyletet bonyolítottak le díszponibilis pénzüikkel, a Banca Nationala engedélye nélkül. A bíróság itt sem hozott ítéletet, miután a tárgyaláson megállapítást nyert, hogy az ügyletet fiók bonyolította le, míg ma már csak képviselője van az országban a nagy cégnek. Az ügyesség kívánságára most megállapítják, kik voltak az akkori fiók vezetői, s ellenük indítják meg a büntető eljárást.

Ezek szépségét Olasz Lajos művészi tudása fémjelzi. Az elmondottakból méltán kitűnik, hogy az a friss szellem, amely már tavaly beköltözött a színház falai közé, most még otthonosabban hajlékot lelt. Ez a szellem a legszebb munkára biztatja az igazgatóságot, a társulatot egyaránt.

Tárlatnyitás a Kulturpalotában

Az elmúlt év őszén a bucuresti-i Ateneul Român termei látták vendégül a Littecky—Kraus-művészpárt. A fővárosba vitték Erdély és a Bánát ragyogó színeit, érdekes népet, amelynek művészetkedvelő, szélesrétegű publikuma meleg szeretettel és sok megértéssel fogadta őket. „Napsugarat, friss színeket hoztatok”, írták a hasábos cikkek és hangzott el a látogatók százainak ajkán naponként ez a találó megállapítás. Megjelent a kultuszminiszter is és az állam részére történt vásárlással adott kifejezést Littecky művészetének.

Most Aradon mutatják be az utóbbi évek termékét, amelyek komoly művészi eredmények és eseményszámba mennek. A tárlat szept. 22-től, október 3-ig lesz nyitva és díjmentesen, a közönség minden molesztálása nélkül megtekinthető.

Páratlan érdeklődés nyílóánul meg

Maróth Annie szombati zongora- és előadójátéka iránt, amely a Minorita Kulturházban lesz. Olyan választékos művészi nivót reprezentál gazdag és egészen különleges műsorának zenei és irodalmi része, hogy méltán csigazza fel a város közönségének érdeklődését. A zene legkiválóbbjainak: Bach, Mozart, Beethoven, Chopin és Bartók művei mellett a legkiválóbb magyar és román, francia és angol költők versei szerepelnek.

Különös érdeklődésre tarthat számot a 17-ik századbéli magyar hangulatkép, amit Bartók népdalaival együtt ad elő, továbbá Gerald és Chopin zenés és versjelenete.

Markovics Rodionnak, a Szibériai garnizon világhírű írójának előadása külön kultúreseményt jelent. Markovics műveit tíz művelt nyelvre fordították le, ő maga pedig szellemes és lebilincselő előadó.

A jegyeket tömegesen vásárolják Sándor Ferencnél. Helyárak: 80, 50, 30 lej.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. SÁNDOR-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutánvos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1-ig,
d. u. 3—7-ig.

Gyümölcsfák, a legnemesebb fajok PAUZÁRNÁL!

tökéletes helybéli kultúra, dió nagyságu cseresznyék, óriási szilvák, féregmentes almák, körték, stb. Vértető ellen saját találmányu szóbeli utasítás. Nemes rózsák ezüsttényők, díszbokrok nagy választékban — Megrendelhetők PAUZÁR virágüzletben Str. Bratianu 9 Kertészet Arad-Muresel, szemben a cukorgyárral.

500 ezer lengyel munkás kiutasításával felelnek a franciák az új lengyel külpolitikára

**Erősödnek az ellentétek Franciaország és Lengyelország között — Beck
lengyel külügyminiszter bejelentésének visszhangja**

Párisból jelentik: Vajon csakugyan ki lép-e Lengyelország a Népszövetségből, vagy csak fenyegetőzik? Ezen töpreng napok óta a francia sajtó és közvélemény. Jól fegyverezett párisi lapok, amelyek minden felsőbb parancs dacára alig titkolt fogcsikorgatással figyelik a szovjet diadalmas bevonulását a genfi klubintézmény tagjai sorába, még tartják magukat, még reménykednek, noha

egyre erősbödő rosszkedvvel foglalkoznak a lengyel ügygel.

De már fenyegető hangok is hallatszanak és ma délelőtt a Quai d'Orsay előszobájában arról vitatkoztak a francia újságírók, hogy mi csoda megtorló intézkedések állnak a francia kormány rendelkezésére a lengyelek ellen?

Ezek között a fenyegető intézkedések között elsősorban emlegetik annak

az 500.000 lengyel munkásnak a kiutasítását.

akik most francia bányákban és gyárakban dolgoznak és akik legutóbbi lázadó csínyjükk óta, amikor egy elbocsátott társuk mellett tüntetve, napokig fogvatartották francia társait egy tárnában, amugy sem túlságosan népszerűek.

Egy Genfből érkezett francia diplomata így jellemezte a genfi helyzetet:

— Beck külügyminiszter természetesen nem mondta ki az utolsó szót. Téves a sajtónak az a beállítása, hogy Lengyelország már visszautasította a keleti paktumtervet. Erről a kérdésről Barthou külügyminiszterrel tárgyalt ugyan Beck és igaz, hogy se igent, se nemet nem mondott, különböző aggodalmaira, ellenvetéseire Barthou megkérte, hogy foglalja írásba észrevételeit, amit a lengyel külügyminiszter meg is ígért. Ezt az írást francia kollegája azonban még nem kapta meg.

— Egészen világos a lengyel kormány taktikája, a bosszú bejelentést sok tekintetben ballon d'essai-nek szánta és ha a lengyel közvélemény, a lapok és egyes politikusok szítják is az elégedetlenséget és követelik, hogy

Lengyelország inkább lépjen ki a Népszövetségből, semmint Beck visszavonuljon,

ez is valószínűleg taktikai húzás, amely a lengyel kormány tudtával és beleegyezésével folyik, hogy a tárgyalások során a lengyel külügyminiszter erre a nyomásra hivatkozhatson.

— A végleges tárgyalások a napokban történnek majd, amikor a Népszövetség tanácsában Beck részletesen kifejtetheti, hogy mit is akar tulajdonképpen Lengyelország?

A játék, amelyet a lengyelek kezdtek, kétélű,

mert azok, akiknek biztatására és örömuljon-gása közben történt a lengyel iniciativa, éppen azoknak van legkevesebb okuk a kisebbségi jogvédelem megtagadására. A németek, akik váltig hangoztatják, hogy semmi közük a len-

Új kontingentált áruk

Szeptember hó 19-én lépett életbe az új rendelet

BUCURESTIBŐL jelentik: Az ipari és kereskedelmi miniszter ma elfogadta a kontingentálás alá kerülő cikkek illetékének felemelését és egyben meghatározta, hogy melyek azok az áruk, amelyek kontingentálás alá esnek. A miniszteri határozat a szappan, az olaj, a gyanta, a játékok, fayence, préselt karton, kaucsuk, kozmetikai cikkek és illatszereket az utóbbi kategóriába osztotta, míg a friss konzervhal, nyers- és cserzett bőr, üvegáru öntött vas, cinkáru kontingentálási illetékét fel-emelte. A felemelt illetékeket szeptember 19-től kezdve szedik be. A miniszter különben részletes utasítást adott, amelyben a kontingentálás módszereit világítja meg.

gyel iniciatívához, nem titkolható kárörömmel figyelik azokat a nehézségeket, amelyek elé a nagyhatalmakat a lengyel bejelentés állítja, de ha tényleges döntésre kerül a sor, mégse támogatják a lengyeleket, hiszen éppen a német kisebbség inná meg elsősorban az új lengyel főzet levét.

N-met oldalról kapott információink szerint a német kormány a lengyel bejelentést csak ebből a szempontból értékeli és ez most világossá teszi azt, amit a német kormány egyébként már évek óta hangoztatott, nevezetesen, hogy

a Népszövetség képtelen a kisebbségeknek hathatós védelmet nyújtani.

Arra a kérdésünkre, hogy Franciaországot mennyiben érintené közvetlenül az, ha a kisebbségi jogvédelmi kötelezettséget a francia kisebbségekre is kiterjesztenék, a Quai d'Orsay sajtóosztályán a következő felvilágosítást kaptuk:

— Ezt a kérdést ilyen formában nem lehet megoldani. Franciaországban nincsenek olyan értelemben vett kisebbségek, mint akár Lengyelországban, akár mondjuk a kisantant-államokban.

— És az elzászi németek?

— Ez nem ugyanaz, — felelte informátorom. — Az elzászi németeknek megvan a módja arra, hogy a Népszövetség közbenjött nélkül is hallassa szavát. Képviselőket küld a francia parlamentbe. Minden tekintetben teljes jogvédelemben részesül. Nincs is tudomásunk arról, hogy ez a németiség valaha is kísérletet tett volna arra, hogy ezen a jogvédelmen túl, tehát mondjuk, teljes jogu francia polgárt megillető jogvédelmen felül, valamilyen népszövetségi jogvédelmet keressen magának.

— Mi lesz tehát a francia álláspont a lengyel követelésekkel szemben?

— Először ismerni kell a lengyel álláspontot, ami azonban csak akkor válik lehetővé, ha Beck külügyminiszter konkrét javaslatokat tesz, amelynek megtételére rendelkezésre áll a rendes eljárás. A konvenciók módosíthatók. Ezek módosítására meg van a szabályszerű mód. Ha tehát a lengyelek valamilyen eredményt akarnak elérni, ezt a módszert kell követniük.

— Erdemben nem lehet elzárkózni kivánságaik elől,

de a forma megengedhetetlen és ez minden szerződéses megállapodás felborítását jelentené.

Amikor a lengyel kormány szenzációs bejelentése napvilágot látott, az európai közvélemény nagy érdeklődéssel várta,

milyen álláspontot foglal el a kisantant

a kisebbségi jogvédelemmel szemben. A francia diplomácia sürgetésére a kisantant-tanács ki is adott egy lojálisnak szánt nyilatkozatot, bejelentvén, hogy a maga részéről kötelességének tekinti a kisebbségi védelemre vállalt kötelezettségeit, tartja magát az eddigi megállapodásokhoz.

Hogy ez a platói nyilatkozat milyen praktikus értékű, azt a legközelebbi napok fogják eldönteni, mikor is a kisebbségi jogok szabályozása napirendre kerül és talán döntő, új fázisba jut.

A. L.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapestén a következő újságárusoknál kapható:

A „Hungaria” nagyszálloda újságárusánál.

A „Carlton” szálloda újságárusánál.

A Keleti pályaudvar főcsarnokában lev nagy újságbódében.

„A szerelem égi hatalom” mondta a költő. A praktikus barát mindjárt hozzá fűzte: „De ne feledkezz meg „Primeros”-ról.” 398

Bonyolult per téves vámolás miatt

Érdekes akták az aradi pénzügyigazgatóságon

Az aradi pénzügyigazgatóság jogügyi osztályán érdekes vámügy részleteivel foglalkoznak. Még három évvel ezelőtt történt, hogy egy általánosan ismert lugoji gyárvállalat többmillió lej értékű nyersanyagot hozott be külföldről. Az áru Aradon át érkezett meg és az itteni vámhivatalban vámozták el. Az egyik taxatőr, aki azóta más vámhivatalhoz került, igen jelentékeny összeget hozott ki, amelyet a lugoji cég pontosan kiegyenlített. Habár sokalta a vámot, mivel azonban sürgősen szüksége volt a nyersanyagra, fenntartással lefizette a behozatali vámot és a póttilletéket. A vámolási okmányokat otthon átadta egy vámspecialistának, aki megállapította, hogy 80 ezer lejjel többet számítottak, mint amennyi a legújabb vámvezérigazgatósági utasítások szerint járt volna.

A lugoji vállalat ez alapon arra kérte a vámvezérigazgatóságot, hogy térítse vissza a differenciális összeget, de azt a választ kapta, hogy a taxatőr számítását előbb pontosan felül kell vizsgálni. Ez az ellenőrzési munka néhány hónapig tartott és akkor megállapították, hogy csak 8000 lej számítási tévedés történt. A károsult cég fenntartással fel akarta venni ezt az összeget, de a vezérigazgatóság nem folyósította és ezért a lugoji cég az aradi törvényszéken pert indított az államkincstár ellen. A napokban tartották meg ez ügyben az első tárgyalást, amelyen a kincstár Hanciu Sándor aradi pénzügyigazgatósági tisztviselő képviselte. A bíróság szükségesnek tartotta az akkori vámfőnök kihallgatását, s mivel az illetőt időközben Bucurestibe helyezték, új tárgyalási határnapot tűzött ki, amelyre ezt a koronatanut is megidézi és kihallgatása után meghozza az ítéletet.

A gyönyörű őszi Atlanti-óceáni szigeti utazások.

Október 6—21-ig „Milwaucke”

November 3—18-ig „Milwaucke”

Madeira, Kanári-szigetek, Marokko, Spanyolország, Wight-sziget.

Elvezetdus utazások a napsugaras délen.

Üdülés és szórakozás a kényelmes luxusgőzösökön.

Utiköltség: I. utazás Lei 14700, a II. és III. utazás Lei 8200-tól.

Jelentkezés és prospektus:

Hamburg-Amerika Linie
képvisleténél

Künstler Utazási és Vizumirodában

Arad, Bnl. Regina Maria 24.

mindenfélől

SPORT KÖZLÖNY

Kettős hatású hadigáz

A legnagyobb amerikai gummigyár, az U. S. Bubber Co. laboratóriumában új hadigázt állítottak elő, amely abban különbözik minden eddigi hadigáztól, hogy egyszerre használható robbantóanyagként és mérgezőgázként. Az új gázzal töltött gránátoknak tehát kettős hatásuk van: felrobbantják a gránátot és ugyanakkor elgázosítják a robbandás színhelyét. Az új gáz, az U. S. Bubber Co. főmérnökének közlése szerint, egy rész nitrogénből, egy rész fluorinból és három rész oxigénből áll. Megfelelő nyomással szilárd formában tartható s gázosítása az elképzelhető legnagyobb feszítőerőt produkálja.

Európa legöregebb orvosnője

Zürichből jelentik: Theyssen Matild dr., Európa legöregebb orvosnője a napokban ünnepelte kilencvenhatodik születésnapját. Az orvosnő, aki jelenleg Bernben él és még mindig folytatja orvosi gyakorlatát 1865-ben szerezte meg a doktorátust Zürichben s mint orvosnő résztvevett az 1866. évi osztrák-porosz és az 1870. évi német-francia háborúban. Az agg orvosnő magas kora ellenére friss egészséggel él és élénk érdeklődéssel kíséri az orvostudomány fejlődését.

Romániai csodarabbi

katholikus titkára

Brünnből jelentik: Az itteni rendőrség letartóztatott a minap egy Schröder nevű fiatalembert, aki csalást követett el Maria Kugl hivatalnoknő ellen. Az őrizetbe vett részletes kihallgatása során derült csak ki, hogy a brünni rendőrség voltaképpen kitűnő fogást csinált, mert az elfogott személyében egy régóta keresett híres szélhámos került kézre, aki különböző álnévek alatt évek hosszú sora óta a legkülönbözőbb szélhámosságokat követte el Közép-Európa különböző országaiban. Kisült az is, hogy az illetőt Weisznak hívják 34 éves bécsi születésű és katolikus vallású férfi. Már kamaszkorában elítélték különböző bűncselekmények miatt és 1932-ben áttette Weisz működési székhelyét Lengyelországba, Magyarországra és Romániába. Kalandos életpályájának egyik legérdekesebb fejezete az, hogy katolikus létebe beállott egy román kisvárosban az ottani csodarabbi szolgálatába és olyan jól játszotta a hitsorsost, hogy csakhamar a csodarabbi legbizalmasabb embere lett. Természetesen meglopta a csodarabbi is és innen menekült Csehszlovákiába, ahol most elfogták.

A német emigráció

A Népszövetség menekültügyi főbiztosa, J. G. Medonald beszámolt a Németországból menekültek helyzetéről. Annak ellenére, hogy eddig több mint egymillió fontot gyűjtöttek össze a menekültek támogatására főképpen az Egyesült-Államokban, még mindig 40.000 menekült van teljesen ellátatlanul, segélyekre utalva, akik másfél évvel ezelőtt hagyták el a Harmadik Birodalmat. Tervezgetések folynak arról, hogy egyes délamerikai államokban és Délafrikában telepítsék le a német menekülteket, hogy azok ott új életet kezdhessenek.

Ujfajta szállók Amerikában

Newyorkból írják: A gépkocsik terjedése, mondhatjuk: általános használata egészen újfajta megszálló helyeket teremtett meg. A tömegesen gépkocsizók közt csak az elenyésző kisebbségnek van elég pénze ahhoz, hogy drága szállóban pihenjen meg, aminek tudatában élelmes vállalkozók mindenfelé úgynevezett tourist campst létesítettek. Ma már körülbelül huszezer ezeknek a száma. Mindenikükön egy vagy több tucat magában álló fabódé van, amelyben olcsó áron megszállhat bárki. A fizetés napi egy és két dollár közt változik. Egy-egy bódé berendezése: alkalmatosság alvásra egy-három személynek, főzés lehetősége, villamosvilágítás, folyóvíz és rendszerint zuhany is. A bódénak meghosszabbított tejeje alkotja a garázst. Ezek a szállóhelyek (wo-torist-hotel) utóbbi időben különösen a nyugati államokban szaporodtak el. Természetes, hogy a drágább szállók csakhamar megéreztek a „tourist camps” versenyt és közigazgatási úton mindenképpen megnehezítették működésüket. Lassankint azonban jobbnak látták, ha „betársulnak”. Ma már nem egy előkelő szálló pénzügyileg érdekelt az újfajta olcsó megszállóhelyek forgalmában és hasznát húznak azoktól a szegényebb gépkocsizóktól is, akiknél egyébként soha egy fillért sem láttak volna.

Kijelölték a vasárnapi nemzeti bajnoki meccsek bíróját

— Murgu vezeti a CAO—AMEFA-meccset —

Bucurestiből jelentik: A nemzeti bajnokság bíróküldő-bizottsága tegnap esti ülésén jelölte ki a vasárnapi nemzeti bajnoki mérkőzések bíróját, úgy az A) csoportra vonatkozóan, mint a vasárnap meginduló B) csoportot illetően. Az A) csoportban lebonyolításra kerülő öt mérkőzés bírói a következők:

Aradon: CAO—AMEFA, bíró Murgu Péter (Timisoara).

Timisoarán: CFR Bucuresti—Chinezul, bíró Oravetz László (Arad).

Cluj: Universitate—Romania, bíró Dordea (Sibiu).

Oradea: Crisana—Venus, bíró Xifando Denis (Bucuresti).

Bucuresti: Ripensia—Unirea-Tricolor mérkőzés bíróját még nem jelölték ki.

A B) csoport második alecsoportjában a következő bírók vezetik a meccseket:

Craiova: Cat—Rovine Grivita, bíró Niculescu (Bucuresti).

Arad: CAA—UDR, bíró Antoniac (Timisoara).

Lugoj: AC Jiul—Vulturi Textila, bíró Keller (Timisoara).

A román kupa bíródelegáló bizottsága is kijelölte a vasárnapi kupameccsek bíróját, ezek szerint két aradi bíró is kapott kupameccset és pedig Vostinar Jimbolian vezeti a Banatul—Cl. Sp. Jimbolia-mérkőzést. Darázs pedig Resita—Politechnica—CSM Resita-mérkőzést.

Az aradi bíróküldő bizottság kellemetlen helyzetbe került a bucuresti-i sorsolás következtében, mert úgy Oravetzet, mint Darázst aradi meccsre küldték ki (Oravetz vezette volna a Juventus—SGA-t, Darázs az Unirea-Tricolor-t) és így most az aradi meccsre újból kell delegálniuk.

Osszeállították a tenniszserőlistát

Londonból jelentik: Minden évben az angol szakértő, Wallis Myers listája szerepel „hivatalos” erőlista gyanánt. A Myers-lista a következő:

1. F. J. Perry angol
2. J. H. Crawford ausztráliai
3. G. v. Cramm német
4. H. W. Austin angol
5. W. Allison USA
6. S. B. Wood USA
7. R. Menzel csehszlovák
8. F. X. Shilde USA
9. G. de Stefani olasz
10. C. Boussus francia.

Visszaüllesztették a CAT óvását

Bucurestiből jelentik: A CAT—Romania-ügyben az óvással tegnap este foglalkozott a nemzeti bajnokság bizottsága és a CAT óvását, miután az óvásdíjat a timisoarai egyesület nem helyezte letétbe, elutasították. A CAT-nek 8 napon belül van fellebbezési joga.

O Krausz nem játszhat az AMEFA ellen. A nemzeti bajnokság fegyelmi bizottsága a vasárnapi CAO—Universitatea meccsen kiállított Krausz játékosját egy hétre felfüggesztette és így Krausz vasárnap nem szerepelhet az AMEFA elleni meccsen. Valószínűleg Weichelt fogja helyettesíteni.

O A Soimi-Romaniei megyei propagandán. A Soimi-Romaniei, amely jelentős sporttevékenységet fejt ki, a megyében is megalakítja altagozatát. E célból a Soimi-Romaniei sportolói és vezetői hétről-hétre propaganda-utakat tesznek meg a megyében és vasárnap is Siriára látogatnak el, ahol sportbemutató és műsoros előadás keretében alakítják meg az ottani tagozatot.

O Uj hármassugró világrekord. Az amerikai atléták tokiói szereplésük után, Osakában álltak starthoz és a versenyen Osima 1583 cm.-el új hármassugró világrekordot állított fel. Az eddigi rekordot ugyancsak a japán Nambu tartotta 1578 cm.-el. Az osakai versenyen egyébként a második helyezett, a japán Harada 1575 cm.-t ugrott.

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu”-val szemben (Str. Regalan.)
Calea Victoriei, Picadilly-kávéházzal szemben.
Calea Victoriei és Bulevardul Academiei mindkét sarkán.

„Athene Palace” szállodával szemben levő sarkokbódében.

„Grand Hotel”-lel szemben, a főposta sarkán.

O Aradi tenniszesezők Bucurestiben. A jövő héten Bucurestiben lebonyolításra kerülő országos versenyen a Gloria-CFR versenyzői részéről Somogyi Klári és Gitta Sándor, a Helas játékosai közül pedig Farkas Sándor vesznek részt a küzdelmekben.

O Országokközötti válogatott atlétikai viadalok. Budapesten szombaton és vasárnap a magyar és cseh atléták mérkőznek. Magdeburgban pedig Németország atlétái Franciaországgal mérik össze erejüket.

O Tilden legyőzte Cochet-t. A francia hívatásos tenniszesezők nemzetközi versenyén Tilden 3:6, 6:3, 7:5, 6:4 arányban legyőzte Cochet-t.

O Dietz Károly a magyar szövetségi kapitány. Az MLSz tanácsa legutóbb tartott ülésén a magyar szövetségi kapitányi tisztséggel ideiglenesen Dietz Károly dr.-t ruházta fel.

Kolostorba internálják a rejtélyesen viselkedő orosz álnagyhercegnőt

Elmebetegnek tartják egykori apáca-társnő a titokzatos Radiscsev Natáliát

Belgrádból jelentik: Az álhítlagos Tatjana nagyhercegnő előtt tegnap kihirdették a letartóztatási végzést. Radiscsev Natália addig marad letartóztatásban, amíg nem találunk számára megfelelő helyet valamelyik jugoszláviai kolostorban, ahol internálni fogják.

A belgrádi rendőrigazgatóság tegnap hosszú telefonbeszélgetést folytatott a varsói rendőrigazgatósággal az álnagyhercegnő kíséretéről. Krasznovszky álhítlagos varsói orvosról. A varsói rendőrség közölte, hogy a lengyel fővárosban él egy Krasznovszkij nevű orvos, akivel azonban az álnagyhercegnő kísérete semmi esetre sem azonos.

A belgrádi Politika varsói munkatársa meglátogatta a kolostort, ahol az álhítlagos nagyhercegnő nyok évig élt.

Az apácák általában elmebetegnek tartották Radiscsev Natáliát.

Tudták róla, hogy az asszony valami módon hozzájutott egy, az orosz cári család tragédiájával foglalkozó francia mű lengyel fordításához, amelynek elolvasása után

a szerencsétlen nő teljesen beleélté magát Tatjana nagyhercegnő szerepébe.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A romániai gabonaexportőrök helyett a francia cégek látják el Németországot gabonával

Az üzletből hiányzik a politika. — Az egész világon megállt a gabonaüzlet

Mint már beszámoltunk róla, a romániai gabonaexportőrök körében nagy az elégedetlenség, mert a néhány nap múlva megszűnő jelenlegi kompenzációs ki- és beviteli rendszer lejártá után elkövetkező új rezsimről még mindig nem tájékoztatták a nyilvánosságot a legfelsőbb körök. A gabonaexport csaknem teljesen megszűnt, mert a kukorica és árpa tíz százalékos kiviteli prémiuma nem fedezi a romániai magas árak és a világpiaci alacsony árak közötti különbséget, már pedig a gabonakereskedők nem akarnak ráfizetni az exportra. Németországba elé magas áron lehetne szállítani, de a márka árfolyamának bizonytalansága miatt a romániai exportőrök nem mernek jelentékeny kvantumokat kivinni.

Mint tudjuk, a gyöngye búzatermés miatt a buza kivitele lehetetlenség. Mivel azonban Németországnak most is szüksége van búzára, félreteresi a politikai szempontokat és az idén Franciaországban szerzi be buzaszükségletét. Franciaországban az idén 83 millió métermázsa buza termelt, amely teljesen elég a belföldi fogyasztásra. A múlt évről még mindig 17 millió métermázsa van elraktározva és ezt átengedi Németországnak, természetesen jó francia frank ellenében. Ugyanis Franciaország szintén elfogadta a londoni nemzetközi buzaegyezmény szállítási feltételeit és felhalmozott régi készleteiből már eddig is sokat exportált a szomszéd államokba. Németország már a múlt hónapban is sokat vett tőle, de szeptemberben ez a kvantum lecsökkent, mert Németország nem rendelkezik a vételhez szükséges elég anyagi eszközzel. Mivel a német-

országi piacokról a romániai gabonaszállítmányok lassankint kiszorulnak, a német kompenzációs kiviteli prémiumok felára erősen lecsökkent. Áprilistól július végéig 15—17 százalékos volt a kompenzációs kiviteli prémium felára, most azonban 3—5 százalékra csökkent, mert Németországba most már nagyon keveset szállítunk és ezért a kompenzációs exportprémiummal üzött tilos spekuláció is meg fog szűnni.

Szakkörökben érdekesen mutatnak rá arra, hogy tíz nap óta a gabona világpiacokon üzlettelenség tapasztalható. Londonban, Rotterdamban és Skandináviában semmi vételkedv sincs, mert a legnagyobb gabonacégek egyelőre ellátták magukat és félnek az újabb nagy kvantumok vásárlásától. A malmok nem halmozták annyira a készleteket, mint a házárd spekulánsok, akik az egész nyáron áremelkedésre számítottak. Hogy mi az oka a buza-konjunktúra hiányának? Ennek nemcsak kereskedelmi, hanem pénzügyi okai is vannak. Az amerikai tőzsdéken az árak most változatlanok, de szeptember 3-tól felmenő tendenciát mutattak. Szeptember 3-án a nagy tőzsdejátékosok decemberi szállításra bushelenként 102 és háromnegyed centtel, de szeptember 13-án már 107 és fél centtel kötötték üzletet. Általában a buza ára diktálja a többi gabonamű árát is. A világpiaci helyzet most Romániára csak kis mértékben van kihatással, mert tőlünk az utóbbi időben igen kevés ment ki a külföldre, ami bizony súlyosan érinti az itteni pénzpiacot, amely évtizedek óta megszokta, hogy az aratás után valósággal özönlött hozzá a külföldi pénz.

Nagyarányu arany- és ezüstcsempészetet lepleztek le Magyarország és Jugoszlávia között

— Szerbiában betiltották a nemes fémek vásárlását —

A budapesti büntetőtörvényszék egy jugoszláv vonatkozású valutacsempészési bűnpert tárgyal, amelynek során kiderült, hogy Jugoszláviából rendszeresen csempésznék Magyarországra aranyat és egyéb nemes fémeket, amelyet a legális kereskedelembe eladják, a befolyt vételárat pedig arra használják fel, hogy a jugoszláv adósok magyarországi tartozásait kifizessék. Ezen az egyszerű módon minden kiló aranyon öt-hatszáz pengőt keresnek.

A budapesti ügyészség a per jugoszláviai vádlottjainak körözését rendelte el, a magyar vádlottak ellen pedig a vizsgálat még mindig folyik.

A magyar hatóságokkal párhuzamosan a jugoszláv hatóságok is megindították a vizsgálatot és mint belgrádi tudósítónk jelenti, a szerb kormány most ezzel az esettel kapcsolatosan megváltoztatta a két év előtt kiadott, a deviza és valuta forgalmáról szóló rendelet néhány idevonatkozó szakaszát. A módosítás szerint azok, akik a nemesfémeket, vagyis aranyat, ezüstöt, platinát gyáripari célokra felhasználják, a jövőben az említett nemesfémeket csak a Narodna Banka előzetes engedélyével vásárolhatják. Azok a vállalatok és személyek, akiknek a Narodna Banka engedélyt ad nemesfémek vásárlására, kötelesek külön könyvet vezetni, hogy ebből bármikor megállapítható legyen a vásárolt és az eladott nemesfém mennyisége, minősége, ára, a vevő és az eladó lakhelye és a Narodna Banka engedélyének száma.

Az ipari és a kereskedelmi vállalatok, amelyek iparszerűen foglalkoznak a nemesfém-

mek feldolgozásával, valamint a fogorvosok, az említett nemesfémeket a szabad forgalomban korlátozás nélkül vásárolhatják, a Narodna Banka engedélye nélkül is, de nem szabad rudakba öntve azokat a bank engedélye nélkül árusítani, kivétel csak az az eset, amikor magának a Narodna Bankának adják el. A rendelet ellen vétőket magas pénzbüntetéssel és fogsággal sújtják.

A jugoszláv kormány e szigorú rendelettel akarja megakadályozni a nemesfémek csempészését.

A budapesti mezőgazdasági kiállítás hírei

A MAV. is részt vesz a mezőgazdasági propagandában. A szeptember 29-én megnyíló Őszi Mezőgazdasági Kiállítás tartama alatt a MAV. is kiállítási csoportot rendez a Nyugati pályaudvaron a különböző szellőztethető, hűthető gyümölcs- és baromfi szállító vagonokból. A kiállított kocsikat a pályaudvar külső 6-ik indulási vágányán fogják elhelyezni és ezek a kiállítás napjaiban a kiállításra váltott jegyek felmutatása mellett tekinthetők meg.

A magyar facsemete-kultúra bemutatkozása. A szeptember 29-én megnyíló Mezőgazdasági Kiállítás egyik nagy érdeklődéssel várt csoportja a faiskolák bemutatkozása lesz. Tudvalevő, hogy Magyarországon évente több millió csemete várja az értékesítést, de a termelők gyakran súlyos kárt szenvednek a megbízhatatlan csemeték vásárlása folytán. A kiállítás alkalmat fog nyújtani arra, hogy mindazok, akik őszi gyümölcsfatelepitést terveznek, személyesen győződjenek meg a különböző fafajtákról és a csemeték megbízhatóságáról. Ma már tisztában vagyunk azzal, hogy az összevissza telepített gyümölcs nem érték, hanem bizonyos rendszert kell bevinni ebbe a munkába is. Ezt a célt is szolgálni fogja a kiállítás.

Békét kötöttek a nagy favállalatok a kis faexportőrökkel

A kivített ellenőrző bizottságban fakeskerkedőket három tag képviseli

Két héttel ezelőtt részletesen beszámoltunk arról, hogy a regáti kikötőkben működő fakeskeredők és a nagy fatermelő vállalatok között súlyos ellentétek merültek fel az export-jutalom szétosztása, a kivitel ellenőrzése és az eladási árak megállapítása miatt. A kikötői exportcégek kifogásolták, hogy a termelők az ellenőrző bizottságokban a maguk részére biztosították a majoritást, nem voltak megelégedve az irányárak megállapításával és a kötelevelek s hajódokumentumok bemutatására vonatkozó eljárásokat zaklató jellegűnek és a magánügyekbe való illetéktelen beavatkozásnak minősítették. Mint tudósítónk közli, az exportáló nagykereskedők a galati Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében értekezletet tartottak, amelyen az UGIR faszakosztályának delegátusa is részt vett és sikerült az ellentéteket elsimítani. A megállapodás értelmében, az exportellenőrző bizottságban a fatermelők egy, az exportőrök pedig három taggal lesznek képviselve. Megegyezés jött létre a minimális eladási árakra és minden egyéb vitás ügyre vonatkozólag is.

Az ipari és kereskedelmi minisztérium rendeletet adott ki, hogy a kivített a jelenlegi kompenzációs alapon csupán szeptember hó 20-ig engedélyezi, mivel október hó elsején életbe lép az új exportprémium-rezsim, mely szerint a kivitel teljesen új formák szerint fog történni. A szeptember 20-tól október 1-ig terjedő átmeneti időre vonatkozólag, a kivített szabályozó rendelet legközelebb fog megjeleníteni. Ez a tilalom Németországra, Csehszlovákiára, az Egyesült Államokra és Magyarországra nem vonatkozik, ahova az export az eddigi kompenzációs alapon zavartalanul folytatható.

A Banca Nationala arany- és devizaálladéka. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala — heti kimutatása szerint — belföldön mindössze félkilogramm szinaranyat vásárolt, körülbelül 71 ezer lej értékben. Ugyanekkor a bankjegyfedezethez tartozó devizamennyiségből 5 millió lejt felhasználtak, úgy, hogy a bankjegyfedezet összege 10.281.898.415 leire csökkent. A forgalomban levő bankjegyek összege 69 millióval 21.294.310.290 leire, a látraszóló kötelezettségek tétele 12 millióval 28.858.047.740 leire csökkent és így a fedezeti arány egy ezrelékkel 35,19 százalékra emelkedett, viszont a szinarany fedezeti aránya változatlanul 35,63 százalék maradt. Az egyéb devizakészlet 2 millióval 28.376.156 leire, az államadósságok devizatartaléka 5 millióval 2 millióval 342.129.045 leire emelkedett. A váltótárca 64 millióval 5 millióval 715.678.153 leire emelkedett, a mezőgazdasági váltótárca pedig 22 millióval 4.092.544.438 leire csökkent. A lombardhitelek összege 41 millióval 494.205.997 leire emelkedett. A pénzügyminisztérium girószámlájának egyenlege 42,2 millió lejjel, 249.599.564 leire emelkedett. Az Autonom Monopolpénztár girószámlájának egyenlege 14 millió lejjel 647 millió 82.528 leire emelkedett. Egyéb számlák nem mutatnak jelentősebb eltérést az előző heti kimutatással szemben.

Az utóbbi három hónap alatt négy és fél milliárd értékű angol tőke került Franciaországba. Londonból jelentik, hogy a külföldi aranynek kényeszerárfolyamon leendő megvételéről szóló törvény előkészületei miatt már hónapok óta folyik a tőke-vándorlás a külföldre, különösen Franciaországba. A párisi nagy bankokban az utóbbi három hónap alatt angol számlára négy és fél milliárd arany frank értékű tőkét irtak át. Amerikából még ennél is nagyobb arányokban menekül a tőke. Ennek az általános gazdasági krízis az oka, továbbá az, hogy Amerikában nincs kiegyensúlyozva az állam költségvetése és a nagytőke nem érzi magát biztonságban a költségvetési deficit eltüntetése és a belföldi állami adósságok rendezése miatt.

Szerkesztői üzenet

Cz. Gy. Str. Unirel: Panaszát, amelyben a piacon eladott szárnyasok lábainak szoros, kegyetlen összekötése ellen emel szót, illetékes helyre továbbítottuk.

Benzinkutak, petróleum-mérő készülékek, olajmérők Kálmán A. Részvénytársaságnál, Arad.

Rádió műsor

— Romániai időszerűség —

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 20.

Bucuresti. 14.40: Könnyű lemezek. 18: Matza Ste-lan zenekara. 20.30: Wagner: Tannhäuser, 3 felvoná-sos opera lemezek. — Budapest I. 7.45: Torna. Utá-na: Hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: „Muzsikushumor”. (Felolvasás). 11.40: „Dívatos szönyegek”. (Felolva-sás). 13: Déli harangszó. 13.05: Az államrendőrség ze-nekara. 13.30: Eugen Stepat balalajkazenekara. 17: „Pétörke az őserdőben”. (Egy magyar kisfiú Délame-rikában). 18: „A méhek és a gyümölcstermesztés”. 18.35: Bura Sándor és cigányzenekara. 19: „Együnk szőlőt”. Szász Menyhért előadása. 19.50: „A névtelen cigány”. Spur Endre dr. előadása. 20.20: Hangleme-zek. 21.20: A rádió külügyi negyedőrája. 21.40: A Bu-dapesti Szimfonikus Zenekar bemutató hangver-se-nének közvetítése a Budai Vigadó-ból. Vezényel Sámy Zoltán. 22.45: Hírek, időjárásjelentés. 23.50: Bodrics Béla és cigányzenekara muzsikál. — Bécs. 13: Rádió-zenekar. 15.10: Művészlemez. 17.40: Lemezek. 18.50: Adler Hilda zongorázik. 20.30: Rádiózenekar Fleming-ing tenorral. 21.50: Az osztrák rádió tízéves fennállásának első zenei ünnepe. 23.50: Komzák: Vidám indulógy-veleg. Utána: Mathé-jazz a Palmhof-kávéház-ból. Ster-nau Viktor énekével. — Belgrád. 12: Lemezek. 13.05: Rádiózenekar. 14.10: Rádiózenekar. 18: Tánclemezek. 20: Népdalok zenekarral. 21.30: A királyi gárda szim-phonikus zenekara Rogowska-Hrisztics Xenia közremű-ködésével. Utána: Cigányzene. — Deutschlandsender. 7.20—9: Könnyű zene Berlinből. 14: Lemezek. 19.10: Vidám lemezek. 20: Nagy Frigyes és a németiség, hangképek. 21.15: Berlini filharmonikusok Pfizner vezényletével. — Kassa. 12.30: Lemezek. 13.30: A 14. gyalogezred zenekara. 14.30: Magyar hírek. 14.45: Le-mez. 19: Magyar előadás. 19.55: Magyar hírek. 20.50: Falusi fuvószenekar. 22: Rádiózenekar. 23.10: Lemezek. — Königsberg. 6: Lemezek. 12.30—14: Szó-rakoztató zene. 14.05—15.30: Szórakoztató lemezek. 17: Kis rádiózenekar. 20: Dallemezek. 21.10: Danzigi színház zenekar. — Lelpzig. 7.25: Reggeli zene Köln-ből. 13: Szórakoztató zene. 14.10: Kíváncságlemezek. 17: Szimfonikusok. 18.20: Szoprán- és baritonkettősök. 19.20: Rádiózenekar. 21.10: Hegedű-, fagott-, citera- és zongoraszó. Utána: Leclair: Hegedű- és zongoraszóna. — München. 21.10: Beethoven: Fidelio, két-felvonásos opera. 23.20: Közzene. — Pozsony. 18.50: Lemez. 19.15: Magyar műsor. 20.50: Orosz lemezek. 21.35: Rádiózenekar. 23.45: Magyar hírek. — Varsó. 13.30: Szalonzene. 14.10: Marek Weber lemezei. 16.45: Könnyű zene tenordalokkal. 20.30: Operalemezek. 21:

Könnyű zene. 22: A szimfonikusok népszerű hangver-senye. 23.15: Kávéházi tánczene.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 21.

Bucuresti. 13.45: Könnyű lemezek. 14.40: Könnyű lemezek. 18: Sibiceanu zenekara, vegyes zene. 20.15: Lemezek. 21: Cretzoiu Valentine dalestje a rádióze-nekar kíséretével. 21.20: Rádiózenekar. 22.15: Rádióze-nekar. — Budapest. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11: Időszerű apróságok. (Felolvasás). 11.40: Ifjúsági közlemények. (Felolvasás). 13: Déli harangszó. 13.05: Sovánka György és cigányzenekara. 14.30: Perényi Gabriella énekel. Rejtő Gábor gondolkázik zongoráki-sérettel. 17: A rádió diákfelőrája. A szellőtől az orkán-ig. 18: Gyorsirótanfolyam. 18.30: Len Baker jazz-ze-nekarának műsora. Weygand Tibor énekszámaival. 19.25: Munkásfelóra. 20: Az Elektromos Művek Dalköre Vezényel Müller Károly. 20.50: Rádió — a rádióról. 21.10: Loris és Ida Margaretis kétzongorás hangverse-nye. 22: Sportközlemények. 22.15: Kis színpad. 23.10: Hírek, időjárásjelentés. 23.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. — Bécs. 13: Rádiózenekar. 17.40: Pa-pier József bariton éneke. Utána: Zimmler József he-gedű. 18.45: Filmlemezek. 21.05: Újabb operettek-ből. 22.50: Schubert: Pisztráng-ötös. 23.50: Zeilwecker-jazz 1.25—2: Dajos Béla lemezei. — Belgrád. 12: Lemezek. 13.05: Fuvós- és katonazene. 17.30: Rádiózenekar. 20: Népdalok zenekarral. 20.40: Lemezek. 22.45: Lemezek. 23.15: Lemezek. 23.35—24: Vendégül zene. — Breslau. 13: Szórakoztató zene. 16.10: Szólisták hangversenye. 17: Rádiózenekar. 21.45: Wahlstatt, hangképek. 22.15: Dívatos zene lemezekkel. 23.45: Buxtehude, Händel- és Bach-művek orgonán. — Deutschlandsender. 14: Tánclemezek. 16.15: Schubert-dalok Schlusnus-lemeze-ken. 19.10: Bast Elza áriaestje. 19.35: Német világi és egyházi népdalok. Rádiókamarák. 21.45: Biernath-illing: Heten egy kalap alatt, vidám hangjáték. — Kassa. 12.05: Lemez. 12.55: Lemezek. 13.30: Rádióze-nekar. 14.30: Magyar hírek. 16.15—17.15: A 32. gyalog-ezred zenekara. 19: Magyar műsor. 19.30: Lemez. 19.55: Magyar hírek. — Königsberg. 6: Lemezek. 7.20: Szórakoztató zene Kielből. 14.05—15.30: Rajnai dalok lemezek. 17: Kis rádiózenekar. Könnyű zene. 19.25: Könnyű lemezek. 20.15: Altdalok. 22: Operai zenekar. 23.30—1: Kis rádiózenekar. — Milano. 12.30: Vegyes zene. 13.30: Lemezek. 14—15.15: Kamarazene. 14.30: Lemezek. 18.10: Gazzera szoprán és Cantello tenor hangversenye. 21: Lemezek. 22.30: A Gioia del Colle zenekar hangversenye. — Pozsony. 13.30: Rádióze-nekar. 14.40: Német és magyar hírek. 18.40: Lemezek. 19.15: Magyar műsor. 20.10: Schrammelzene. 20.50: A Pozsonyi-trió játéka. 23.45: Magyar hírek. — Varsó. 14.05: Spanyol dallemezek. 16.45: Jazz. 19.15: Rézi olasz dalok. 20: Lóránd Edit lemezei. 20.30: A Jurand-énekkar lemezei. 21.15: A rádió szimfonikus zenekara.

KÖNYVEK

Ruth és a harmadik birodalom. Lili Körber könyve az első, amely művészi regény keretében összefoglalja a németországi eseményeket. Eppen ezért nem lehet „csak” riportregénynek minősíteni. Gompertz Ruth színész nő életét annyi elevenességgel tárja elénk, hogy Ruth törekény alakját sokáig, nagyon sokáig nem feledjük el a regény olvasta után. És állásfoglalás ez a könyv. Bátor és nemes állásfoglalás mindazokban a kérdésekben, amelyekben Európa legnagyobb szelle-mei már kimondták ítéletüket. A fordítás nehéz és fe-lelősségteljes munkáját Gergely Janka végezte. Kos-mos-kiadás, méltó folytatása a többi Kosmos-könyvek-nek (Ehrenburg: Lasik Roitschwantz, Ebermayer: Az ifjúság élni akar, Dós Passos: 42 szélességi fok) 350 oldal, fehér papíron, egész vászonkötésben 100 lej min-den könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a Kosmos-könyvek jegyzékét.

Karinthy Frigyes: 100 új humoreszk. A méltán legnépszerűbb, mert legeredetibb és legsokoldalabb magyar írók új humoreszk-gyűjteménye. Az ötletek felrepülnek, villannak és eltűnnek, mint a buborék és mégis mélyebb nyomokat hagynak és tartósabb em-lékké válnak sok súlyosan fogalmazott gondolatna-mért a sziporkák, amelyeknek a felületén a szírvány szabályos félkörre uszik, megannyi világ, amiben a kék ég tükröződik a minden, ami éjjel és nap alatt örö-münk és bánatunk ezen a földi sárteken. A könyv kap-ható füze 60, kötve 90 lej a Nyugat kiadásában. — A Nyugat másik könyvnapi szenzációja Babits: Az euró-pai irodalom története, 320 oldal, 100 illusztráció. Ara-nyozott egészvászonkötés, előfizetés 96 lej. Könyvnap után 144 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepa-genál: Cluj. Kérje a Nyugat-könyvek jegyzékét.

Dós Passos: 42 szélességi fok. Dusan és tarkán, mint az amerikai élet, szövődik a cselekmény. Sok pon-ton fakad és fut, hőmpölyög New-York felé. Világse-mények futószalagján fejlődik és bogyozódik az egyéni sors. Az amerikai életnek senki merészebb, hitebb, eredetibb képét nem adta még. Új ember, új irány, új ritmus az és egy nemzedék élete pereg le előttünk a remek regényben. Mindnyájan beleesünk a 42 széles-ségi fokba, ahol dübörög a világ és kavarnak az emberi sorsok. Új és érdekes Dós Passos regénye, a mely nem hiába aratott világsikert. A hatalmas re-gény remek kiállításban, egészvászonkötésben, 460 ol-dalon, Kosmos-kiadásban 100 lej minden könyvkeres-kedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a Kosmos-köny-vek jegyzékét Lepagenál.

A szerkesztőért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden továb-bi ára 10 szóig csupán **10 szó 2 lei.** Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LAKÁS.

KIADO a vagongyár mögötti tisztviselő-telepen Mátásari-u. 84. számú emeletes villában egy 8 szobás parkettás, fűrdő-szobás földszinti saroklakás. 8879

DISZKRÉT különbejáratu uccal butoro-szt szoba központban kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3904.

KÉTSZOBÁS, elő- és fűrdőszobás, bal-konos emeleti lakás, mellékhelyiségek-kel november 1-re kiadó. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3907

ELLÁTÁS.

1—2 diákot teljes ellátásra gondos fel-ügyelettel elvállalok, a licummal szem-ben: Bulev. Carol 81, I. emelet 4. ajtó. 8850

VÉTEL ÉS ELADÁS.

KETEYES különféle kaktuszok eladók. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3905

Ures vas- és fahordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Zongora, rövid, keresztthurog, kitűnő hangu, bécsi gyártmány, eladó. Neumann, Bulev. Regele Ferdinand 11.

FIGYELEM! Bőrgarnitúrák 5000 lejtől, cseresznye ebédli, uriszoba, fehér kony-ha 1800 lei, Singer varrógépek, fehér előszoba fal 500 lejtől, csillárok 1200, fali órák, márkás zongorák és hegedűk, hálószobák 3500-tól, szőnyegek, 6 és 12 személyes ezüst, írógép, schöberli fotel, vitrinek, konyhaszekrények, Meidinger-kályhák stb. — Zálogtárgyakra a leg-magasabb összegeket csak az általunk képviselt titliszoarai zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legolcsóbban vál-lalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Rez. Maria 13. Dácia mellett.

Aranyat, ezüstöt legmagasabb napi áron veszünk. COMISIO biz. üzlet. Bul. Reg. Maria 18.

Diófák

szép fiatal koronás fákcskák a leg-jobb vékonyhéjű fajokban, valamint: egres, ribizli, som és málnabokrok jutányosan beszerezhetőek: 3988 SZABÓ faiskola, Páncota.

Egy kis Wertheim kassza

Jó állapotban

megvételre kerestetik

Cimeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kérjük leadni.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny ki-adóhivatalában. 100

HIRDESSEN

a 49 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

KÜLÖNFÉLÉK.

Hagyatéki ingóságok, BUTOROK, FEHERNEMŰK árverése csütörtökön 8 órakor Str. Caragiale 6. sz. a. 3908

BRISTOL...
BRISTOL...
BRISTOL

Szálloda
Budapest
Dunapart,

árban és szolgálta-tásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként 292

napi 12.— pengőért